

RJJI De Hunnerberg

Doorlichting

Inhoudsopgave

	Voorwoord	5
	Samenvatting	6
1	Inleiding	12
1.1	Aanleiding en doel	12
1.2	Reikwijdte van de doorlichting	12
1.3	Toetsingskader	12
1.4	Opzet	14
1.5	Objectbeschrijving	15
1.6	Recent onderzoek	16
1.7	Leeswijzer	16
2	Rechtspositie	17
2.1	Rechtmatige insluiting	17
2.2	Huisregels en introductie	18
2.3	Activiteitenprogramma	18
2.4	Accommodatie	21
2.5	Voeding en winkel	22
2.6	Maatschappelijk contact	23
2.7	Toegang tot zorg	24
2.8	Disciplinaire straffen en ordemaatregelen	25
2.9	Klachtafhandeling en medezeggenschap	27
2.10	Conclusie, oordelen en aanbevelingen	28
3	Omgang met jongeren	33
3.1	Screening	33
3.2	Bejegening	35
3.3	Rapportage en documentatie	36
3.4	Conclusie, oordelen en aanbevelingen	37
4	Interne veiligheid	39
4.1	Preventie en beheersing van calamiteiten	39
4.2	Tegengaan van agressie en geweld	41
4.3	Drugsontmoediging	43
4.4	Conclusie, oordelen en aanbevelingen	44
5	Maatschappij-beveiliging	47

5.1	Beveiligingsvoorzieningen en -toezicht	47
5.2	Conclusie, oordelen en aanbevelingen	49
6	Maatschappelijke re-integratie	51
6.1	Re-integratieactiviteiten	51
6.2	Verlof	54
6.3	Conclusie, oordelen en aanbevelingen	55
7	Organisatieaspecten	57
7.1	Personeelsmanagement	57
7.2	Communicatie	59
7.3	Integriteit	60
7.4	Evaluatie	60
7.5	Conclusie en oordelen	61
	Bijlagen	
I	Oordeel totaaloverzicht	63
II	Aanbevelingen	64
III	Bronnen	66
IV	Inspectieprogramma	69
V	Ontwikkelingen volgens de inrichting na het inspectieonderzoek	72
VI	Afkortingen	73

Voorwoord

De Inspectie Veiligheid en Justitie, de Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie van het Onderwijs hebben in oktober en december 2015 de justitiële jeugdinrichting (JJI) De Hunnerberg doorgelicht. De Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft meegelezen met dit rapport. RJI De Hunnerberg is de negende JJI die op deze wijze is geïnspecteerd. Ook de aan de inrichting verbonden school, Stichting Kristallis, en de samenwerking tussen beide maken deel uit van de doorlichting.

Vorig jaar zijn de drie rijks jeugdinrichtingen opgegaan in één Rijksjeugdinrichting (RJI). Naast De Hunnerberg maken ook JJI Den Hey-Acker en JJI De Hartelborgt hier onderdeel van uit. Er is nu één RJI met drie locaties. Dit heeft impact gehad op de medewerkers en daarmee op het primaire proces, hetgeen ook naar voren kwam tijdens de gesprekken.

Het algemene oordeel over de kwaliteit van de taakuitvoering van JJI De Hunnerberg is wisselend. Op veel criteria voldoet de inrichting overwegend of volledig aan de verwachtingen van de inspecties, maar er liggen ook een aantal (redelijk) kritische oordelen.

Belangrijke verbeterpunten zien de inspecties bij het activiteitenprogramma, de afhandeling van disciplinaire straffen en maatregelen, de afhandeling van klachten, de calamiteitenbeheersing, de agressiebeheersing, de (maatschappij) beveiliging en het personeelsmanagement.

Op een aantal vlakken liggen er verbeterpunten die de inspecties ook in de andere JJI's hebben aangetroffen. In veel inrichtingen lukt het niet om binnen de gestelde termijn in het eerste perspectiefplan de informatie van school te betrekken. Tevens hebben de inspecties geconstateerd dat er problemen zijn met het rondkrijgen van de bezetting en het trainen van medewerkers in het omgaan met agressie en geweld.

Het stemt de inspecties positief dat RJI De Hunnerberg al in de wederhoorreactie heeft aangegeven dat er ontwikkelingen zijn die tot verbetering hebben geleid.

J.G. Bos
Hoofd Inspectie Veiligheid en Justitie

G.E.M. Tielen
Hoofdinspecteur Inspectie Jeugdzorg

Samenvatting

De Inspectie Veiligheid en Justitie (Inspectie VenJ), de Inspectie Jeugdzorg (IJZ), de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) en de Inspectie van het Onderwijs (IvHO) hebben in oktober en december 2015 de justitiële jeugdinrichting (JJI) De Hunnerberg doorgelicht. De Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) heeft meegelezen met dit rapport. JJI De Hunnerberg is onderdeel van de Rijks Justitiële Jeugdinrichting die is ontstaan na samenvoeging met JJI De Hartelborgt en JJI Den Hey-Acker. De doorlichting richt zich zowel op de inrichting als op de school Stichting Kristallis, die aan de inrichting verbonden is. De inspectie is uitgevoerd aan de hand van het toetsingskader voor justitiële jeugdinrichtingen van april 2012. JJI De Hunnerberg is de negende JJI die op deze wijze is geïnspecteerd.

Probleemstelling

De inspecties zijn nagegaan wat in deze inrichting de kwaliteit van de sanctietoepassing is. Hiertoe hebben zij naar verschillende aspecten van de taakuitvoering gekeken, namelijk de rechtspositie van jongeren, de omgang met jongeren, de interne veiligheid, de maatschappijbeveiliging, de maatschappelijke re-integratie en de daarmee samenhangende aspecten van organisatie. Deze aspecten zijn uitgewerkt in een aantal criteria.

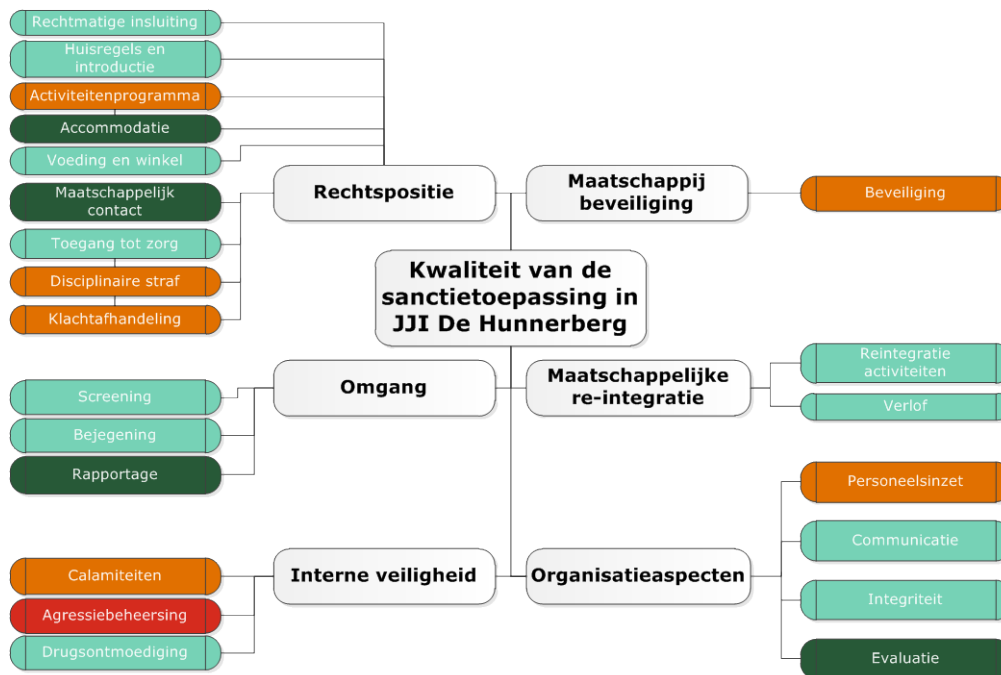
Oordelen

Het algemene oordeel over de kwaliteit van de taakuitvoering van JJI De Hunnerberg is wisselend. Op veel criteria voldoet de inrichting overwegend of volledig aan de verwachtingen van de inspecties, maar er liggen ook een aantal (redelijk) kritische oordelen. De inspecties bezochten RJJ De Hunnerberg in een fase kort na de samenvoeging van de drie rijksinrichtingen. Dit proces heeft zijn weerslag gehad op het primaire proces. De inrichting heeft al in de wederhoorreactie aangegeven dat er ontwikkelingen zijn die tot verbetering hebben geleid (zie hiervoor bijlage V in het rapport).

Figuur 1 toont hoe JJI De Hunnerberg scoort op de verschillende onderdelen. De inspecties geven hun oordelen over zowel de aspecten als de criteria. **Donkergroen** geeft aan dat JJI De Hunnerberg volledig voldoet aan de normen en verwachtingen van de inspecties, in het geval van **lichtgroen** voldoet zij overwegend maar niet volledig, **oranje** houdt in dat JJI De Hunnerberg in beperkte mate voldoet en **rood** dat zij hier in zijn geheel niet aan voldoet.

Figuur 1: Oordeel totaaloverzicht

Als aanvulling op figuur 1, staan hieronder de punten op de aspecten samengevat die naar oordeel van de inspecties als positief worden beoordeeld, beter kunnen of beter moeten gaan verlopen.

Positief

Ten aanzien van de rechtspositie van jongeren, de omgang met jongeren en de re-integratie van jongeren oordelen de inspecties positief over het volgende. De jongerenadministratie verwerkt de gegevens van de jongeren in een digitaal systeem en de identiteit van de jongeren wordt consequent gecontroleerd bij binnenkomst en vertrek. De accommodatie is geschikt voor de plaatsing van jongeren, er wordt weloverwogen besloten om een jongere op een reguliere of bijzondere groep te plaatsen. De jongeren krijgen gevarieerde voeding en kunnen via de winkel diverse producten kopen tegen een redelijke prijs.

Jongeren kunnen op verschillende manieren in contact blijven met familie en vrienden. De wijze van rapporteren is goed op orde. De inrichting beheert zowel een fysiek als digitaal dossier over de jongeren. Ook wordt de voortgang van de ontwikkeling van de jongeren bijgehouden en vastgelegd. De verloven kennen een opbouw en de verloftoekenning wordt strikt getoetst in meerdere overleggen.

Ten aanzien van de interne veiligheid zijn de inspecties positief over de drugsontmoediging. Zo levert de inrichting met de inzet van de urinecontroles maatwerk. Op het gebied van de organisatieaspecten is het positief dat de inrichting beschikt over een beschreven communicatiestructuur en dat de meeste

medewerkers tevreden zijn over de wijze waarop zij door hun leidinggevenden worden geïnformeerd over belangrijke zaken.

Kan beter

Ten aanzien van de rechtspositie van jongeren, de omgang met jongeren en de re-integratie van jongeren liggen er punten die niet direct risicovol zijn, maar wel verbetering behoeven. Zo vindt er geen controle plaats op de juistheid van gegevens die de jongerenadministratie invoert. Hierdoor ontstaat het risico dat jongeren te vroeg of te laat in vrijheid worden gesteld. Ook liggen er verbeterpunten in het aanpassen van de huisregels aan de nieuwe leeftijdsgrens van het mogen roken en het bieden van ondersteuning bij het stoppen met roken voor achttienminners. Ten aanzien van de voeding voor jongeren verwachten de inspecties dat de inrichting ook deskundigen betreft bij de samenstelling van en de controle op het eten zodat jongeren gezond en genoeg te eten krijgen. De inrichting geeft jongeren de gelegenheid om een jongerenraad te vormen, maar kan de inspraak verbeteren door een directielid de inrichting te laten vertegenwoordigen tijdens de vergaderingen. Klachten bij de beklagcommissie worden relatief vaak gegrond verklaard mede door het niet goed doorlopen van de procedures. De commissie van toezicht heeft vanaf begin 2016 geen medicus meer aan zich verbonden.

Perspectiefplannen van jongeren worden multidisciplinair besproken, maar het is een aandachtspunt om het mogelijk te maken dat het onderwijs kan aansluiten bij de besprekingen.

Voor wat betreft de organisatieaspecten zien de inspecties een mogelijkheid tot het verbeteren van de bekendheid van medewerkers met het integriteitsbeleid.

Moet beter

Ten aanzien van de rechtspositie van jongeren, de omgang met jongeren en de re-integratie van jongeren vinden de inspecties dat er direct verbetering noodzakelijk is ten aanzien van het activiteitenprogramma. Het aanbod voor jongvolwassenen is nog niet gerealiseerd en de toegang tot het onderwijsprogramma dient zodanig gepland worden zodat jongeren daarvoor niet uit het onderwijs gehaald hoeven te worden. Verder moet het voor de jongeren duidelijk zijn of aan hen een disciplinaire straf of een ordemaatregel is opgelegd. De beschikkingen hierover zijn niet altijd duidelijk. Dit veroorzaakt verwarring bij de jongeren. De afhandeling van individuele klachten gaat nog niet goed omdat de inrichting in veel gevallen niet tijdig reageert op verzoeken voor verweerschriften. De klachtafhandeling duurt te lang. Een belangrijk verbeterpunt bij de screening op gezondheidsrisico's is de tijdige screening van jongeren die op vrijdagavond binnenkomen. Ten aanzien van de taakverdeling van de ITB'ers bestaat er onduidelijkheid bij de medewerkers. Deze onduidelijkheid moet worden opgelost. Daarnaast behoeft de uitvoering van de YOUTURN verbetering op de langverblijfgroepen. Ook moet de totstandkoming van de perspectiefplannen tijdiger plaatsvinden en ook het eerste perspectiefplan moet van tevoren met de jongeren worden besproken. En daarnaast moet de school altijd aanwezig zijn bij de perspectiefplanbesprekingen om ook tijdens de bespreking input te kunnen leveren.

Op de aspecten interne veiligheid en maatschappijbeveiliging zien de inspecties ook een aantal essentiële verbeterpunten. Medewerkers zijn niet in alle gevallen goed op de hoogte van de instructies bij calamiteiten. Ook de vindplek van instructies is niet bij iedereen bekend en leidinggevenden gaan niet na of medewerkers weten hoe zij moeten handelen bij calamiteiten en of zij dat daadwerkelijk kunnen. Ook het actueel houden van de RI&E en het uitbreiden van de RI&E op het onderdeel agressie en geweld verdient verbetering. De inrichting neemt verder onvoldoende

maatregelen om agressie en geweld te voorkomen en beheersen. Medewerkers van de inrichting en de school zijn onvoldoende getraind in het omgaan met agressie en geweld. De inspecties constateren dat nog geen vijftig procent van de medewerkers van de inrichting het verplichte aantal trainingen in het omgaan met agressie en geweld haalt. Dit brengt risico's met zich mee. Medewerkers die onvoldoende getraind zijn vormen bij het ingrijpen tijdens een agressie-incident een risico voor hun eigen veiligheid, die van andere medewerkers en die van jongeren. Ook de onderwijzers beheersen de kennis en vaardigheden omtrent agressie en geweld onvoldoende. Medewerkers moeten beter toegerust zijn met vaardigheden om situaties waar de gemoederen oplopen te de-escaleren.

RJI De Hunnerberg zet bovendien veel vaker dan andere JJI's het IBT in. Dit roept de vraag op of medewerkers een agressie incident niet adequaat kunnen ombuigen of adresseren in een eerder stadium. Ook het toezicht op kwetsbare plekken in de inrichting voldoet niet aan de verwachtingen. Voor de langverblijfgroep waar jongeren een traject volgen, maakt de inrichting de inschatting dat er geen toezichthouders op de luchtplaats nodig zijn. Toezicht vanaf de leefgroep op de luchtplaats is naar hun inschatting voldoende. De inspecties stellen vast dat dit toezicht vanaf de leefgroep ontbreekt. Ten aanzien van het registreren en analyseren van geweldsincidenten voldoet de inrichting niet aan de verwachtingen. Ook de frequentie van kamercontroles ligt voor sommige jongeren veel te laag. Verder verwachten de inspecties verbetering in het proces van de toegangscontrole en de controle op goederen die jongeren meebrengen naar de inrichting. Er ligt een risico in het niet rouleren van medewerkers tussen de beveiligingsposten.

Een laatste belangrijke verbeterpunt ligt er bij de personeelsinzet. Een combinatie van roostering, ziekteverzuim en veel druk op de deskundigheidsbevordering zorgt voor druk op de doorgang van het activiteitenprogramma. Door (vaak dezelfde) medewerkers te vragen om in te vallen wordt uitval voorkomen.

Alle bevindingen tezamen resulteren in de volgende aanbevelingen:

Rechtspositie

- Zorg voor een passend (onderwijs) aanbod voor jongeren.
- Zorg voor een dagprogramma waarbij het volgen van onderwijs voorrang heeft. Plan behandeling (en overige afspraken van jongeren) in buiten het onderwijsprogramma.
- Leer jongeren in hun eigen onderhoud te voorzien door ze vaker te leren hun eigen maaltijd te bereiden.
- Zorg dat jongeren voldoende toegang hebben tot tandheelkundige zorg.
- Zorg ervoor dat het bestaande beleid over disciplinaire straffen en maatregelen beter bekend is onder medewerkers en zorg voor een adequate registratie in de beschikkingen.
- Evaluer het gebruik van het middel plaatsing in afzondering. Ga in ieder geval in op het inzetten van een plaatsing in de isolatie als straf en op het frequenter plaatsen van jongeren.
- Zorg ervoor dat verweerschriften tijdig worden afgehandeld.
- Monitor de doorlooptijden van de klachten en achterhaal eventuele knelpunten om tot versnelling van de processen te komen.

Omgang met jongeren

- Zorg ervoor dat jongeren in het weekend binnen 24 uur na binnenkomst medisch worden gescreend.
- Zorg ervoor dat de screeningstaken van de ITB'ers ook worden uitgevoerd.
- Zorg ervoor dat jongeren op de lang verblijfgroepen ook begeleid worden volgens een basismethodiek met bijbehorende interventies om tot positieve gedragsverandering te komen.

Interne Veiligheid

- Zorg voor meer bekendheid met de instructies ten aanzien van calamiteiten. Doe dit onder andere door medewerkers op de vindplek te attenderen en door na te gaan of medewerkers handelen volgens deze instructies.
- Zorg voor een actuele en volledige RI&E.
- Investeer in maatregelen over voorkomen en beheersen van agressie en geweld. Doet dit door ten minste door:
 - alle medewerkers die contact hebben met jongeren voldoende te trainen in het voorkomen en beheersen van agressie en geweld;
 - te onderzoeken wat de oorzaken zijn van aanzienlijke stijgingen in het aantal geweldsincidenten;
 - te onderzoeken waarom er sprake is van zo'n frequente inzet van het IBT;
 - het IBT voldoende op te leiden in het toepassen van mechanische middelen (zoals handboeien);
 - voor voldoende toezicht op kwetsbare plekken te zorgen;
 - de registratie en analyse van geweldsincidenten te verbeteren zodat er passende verbetermaatregelen kunnen worden getroffen.
- Voorkom dat jongeren maandenlang geen enkele kamercontrole krijgen. Stel een minimale frequentie in bij jongeren die een lage risico inschatting hebben.

Maatschappijbeveiliging

- Pas de toegangscontrole zodanig aan dat er voldoende tijd en ruimte is om medewerkers, bezoekers en hun meegebrachte goederen te controleren.
- Zorg ervoor dat beveiligingsmedewerkers voldoende afwisseling hebben in hun taken (rouleren). Doe dit met name voor de medewerkers die langdurig camerabeelden uitlezen.
- Zorg voor stelselmatige controle op goederen van jongeren op het invoeren van contrabande, na het (tijdelijk) verlaten van de inrichting.

Maatschappelijke re-integratie

- Zorg er bij het opstellen van perspectiefplannen voor dat het plan met de jongere wordt besproken voordat het plan wordt vastgesteld.
- Zorg ervoor dat de perspectiefplannen tijdig worden vastgesteld.
- Ga na hoe de school structureel kan aansluiten bij de perspectiefplanbesprekingen.
- Pas het eigen verloffbeleid zodanig aan dat het risico op recidive leidend wordt bij het bepalen hoeveel medewerkers het verlov van een jongere begeleiden.

Organisatieaspecten

- Zorg voor een evenwichtigere verdeling van werk. Doe dit in ieder geval door het ziekteverzuim terug te dringen en door niet dezelfde medewerkers te blijven belasten met vrijgevallen diensten.

1

Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Jongeren in Nederland kunnen hun voorarrest en straf of maatregel op dit moment in zeven Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI's) ondergaan. De inspecties gaan na wat in deze inrichtingen de kwaliteit van de sanctietoepassing is. Hiertoe kijken ze naar verschillende aspecten van de taakuitvoering van de JJI's. Dit noemen de inspecties een doorlichting. Het doel van deze doorlichting is te bezien hoe het is gesteld met de rechtspositie van en de omgang met jongeren, de re-integratieactiviteiten, de veiligheid en de daarmee samenhangende aspecten van organisatie zoals de communicatie en het integriteitsbeleid. Aan de hand van hun oordeel doen de inspecties verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. JJI De Hunnerberg is de negende en laatste JJI die de inspecties hebben doorgelicht. Toen de inspecties startten met de doorlichtingen waren er meer JJI's. Inmiddels zijn er twee gesloten.

1.2 Reikwijdte van de doorlichting

JJI De Hunnerberg is per 13 juli 2015 samengevoegd met JJI De Hartelborgt en JJI Den Hey-Acker tot één Rijks Justitiële Jeugdinrichting (RJI). Dit is het gevolg van het Masterplan DJI 2013-2018. De inspecties zullen vanaf nu spreken over RJI De Hunnerberg.

De doorlichting van RJI De Hunnerberg richt zich zowel op de inrichting als op de school die aan RJI De Hunnerberg verbonden is, Stichting Kristallis. De school valt onder de Wet op de Expertisecentra en daarmee onder het toezicht van de Inspectie voor het Onderwijs (IvO). Het oordeel van de IvO over het onderwijs weegt mee in het oordeel over het activiteitenprogramma voor jongeren (paragraaf 2.3).

1.3 Toetsingskader

Voor de doorlichting van RJI De Hunnerberg hebben de inspecties het standaardtoetsingskader voor de justitiële jeugdinrichtingen gebruikt. Dit toetsingskader is gebaseerd op (inter)nationale wet- en regelgeving.

Het toetsingskader omvat de aspecten:

- rechtspositie van jongeren;
- omgang met jongeren;
- interne veiligheid;
- maatschappijbeveiliging;
- maatschappelijke re-integratie;
- personeel en organisatie.

Deze aspecten geven, in samenhang, een goed beeld van de stand (en gang) van zaken in een justitiële jeugdinrichting. Genoemde aspecten zijn opgedeeld in criteria. Elk criterium heeft normen en verwachtingen op drie dimensies, namelijk uitvoering, beleid en check op de uitvoering:

- Bij de dimensie uitvoering stellen de inspecties vast in hoeverre de uitvoering voldoet.
- Bij de dimensie beleid bezien de inspecties of in de inrichting (vastgelegd) beleid beschikbaar is dat voldoet aan geldende wet- en regelgeving.
- Bij de dimensie check op de uitvoering gaan de inspecties na in hoeverre de toepassing van het beleid ook daadwerkelijk zeker is gesteld in de uitvoering.

In hoeverre de inrichting het beleid en de uitvoering periodiek evalueert op effectiviteit en zo nodig bijstelt komt aan bod in hoofdstuk 7: Organisatieaspecten.

Het oordeel bij een criterium kan leiden tot een of meer aanbevelingen wanneer de inspecties het belangrijk achten dat een geconstateerde afwijking wordt aangepakt. De aanbevelingen zijn gericht aan de inrichting c.q. de locatie of aan de overkoepelende Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)

De inspecties geven hun oordeel per criterium weer in de volgende vier waarderingen:

= Voldoet niet aan de relevante normen en verwachtingen.

= Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen.

=Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen en verwachtingen.

= Voldoet geheel aan de relevante normen en verwachtingen

= Het functioneren op dit criterium of een onderdeel strekt tot voorbeeld voor andere inrichtingen.

1.4 Opzet

Methode

Bij een doorlichting verzamelen de inspecties feitelijke gegevens door documentonderzoek, dossierinzage, observaties in de JJI en interviews met betrokkenen, zowel medewerkers als jongeren, van de inrichting. Zie bijlage IV voor het volledige inspectieprogramma van de doorlichting in RJI De Hunnerberg. Een deel van het inspectiebezoek heeft onaangekondigd plaatsgevonden.

Documentonderzoek

Om zicht te krijgen op het beleid dat de inrichting hanteert, en de wijze waarop de inrichting ervoor zorgt dat zij het beleid uitvoert zoals bedoeld, hebben de inspecties verschillende documenten bestudeerd. Vooraf hebben de inspecties informatie opgevraagd over zaken als dagprogramma's, huisregels en beveiligingsprotocollen. Ook tijdens het bezoek is er inzage geweest in documentatie zoals calamiteiten-mappen, deelnamelijsten aan trainingen en notulen van overleggen.

Dossierstudie

De inspecties hebben verschillende, willekeurig gekozen fysieke en digitale dossiers ingezien: dossiers over de insluitingstermijnen bij de bewonersadministratie, de jongerendossiers met daarin de perspectiefplannen, medische dossiers en op de leefgroep zijn de YOUTURN-dossiers¹, verlofevaluaties en de gedragsrapportages bekeken. De dossiers bieden inzicht in de wijze waarop de inrichting haar taak uitvoert en hoe zij dit registreert.

Observaties

Om zicht te krijgen op de werkwijze van de inrichting hebben de inspecties meerdere aangekondigde en onaangekondigde observaties gedaan in de inrichting en de school. Naast een volledige rondleiding hebben ze ook een teamvergadering van de groepsleiders bijgewoond, geluncht op twee leefgroepen en geobserveerd bij activiteiten zoals luchten en de school. Verder zijn bezoeken gebracht aan onder andere de bibliotheek, sportruimten, medische dienst, leefgroepen en kamers van jongeren.

Interviews

De inspecties hebben interviews gehouden met medewerkers in verschillende functies waaronder groepsleiders, docenten, gedragswetenschappers en afdelingshoofden. Doel van deze interviews is om in kaart te brengen hoe medewerkers hun taken uitvoeren en waar ze hierin kansen en successen zien. Daarnaast hebben de inspecties jongeren geïnterviewd over hun ervaringen tijdens het verblijf in de inrichting. Naast geplande interviews hebben de inspecteurs ook medewerkers en jongeren gesproken tijdens rondleidingen en het lunchmoment op verschillende leefgroepen.

¹ JJI's werken vanaf 2010 met de basismethodiek YOUTURN. Deze methodiek is een integratie en uitbreiding van twee methodieken: het Sociaal Competentie Model (SCM) en EQUIP. In YOUTURN draait alles om het aanleren van eigen verantwoordelijkheid. Met deze methodiek kunnen de pedagogisch professionals en docenten in alle JJI's de jongeren op een eenduidige en duidelijke manier bejegenen en behandelen. De tijd 'binnen' wordt zo goed mogelijk benut ter voorbereiding op een geslaagde resocialisatie.

Het bezoek aan RJI De Hunnerberg is uitgevoerd door inspecteurs van de Inspectie VenJ, de Inspectie Jeugdzorg (IJZ), de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) en de Inspectie van het Onderwijs (IvHO). De Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) heeft op basis van de bevindingen van de andere inspecties haar oordeel gevormd en dat is verwerkt in dit rapport. Het standaardtoetsingskader vormt het uitgangspunt van de doorlichting. Dit toetsingskader is uitgewerkt in een aantal gestructureerde vragen- en checklijsten. Op grond van vooraf door de inrichting verstrekte documentatie stellen de inspecties eventueel aanvullende informatievragen op. De inspecties zetten alle verzamelde gegevens af tegen de criteria uit het toetsingskader en komen zo tot een integraal oordeel over de uitvoering, het beleid en de check op de uitvoering (zie ook paragraaf 1.3 over het toetsingskader).

Tijdpad

In oktober 2015 hebben de inspecties RJI De Hunnerberg onaangekondigd bezocht voor een aantal onderdelen uit het programma. Op 10 en 11 december 2015 hebben de aangekondigde inspectiebezoeken plaatsgevonden. De directie heeft op 17 augustus 2016 de conceptversie van het inspectierapport voorgelegd gekregen voor wederhoor op de feitelijke bevindingen. Op 9 september 2016 is de wederhoorreactie ontvangen. De inspecties hebben de ontwikkelingen die de Hunnerberg heeft beschreven in de wederhoorreactie, opgenomen in bijlage 6 van het rapport. Op 17 oktober 2016 hebben het hoofd van de Inspectie VenJ en de hoofdinspecteur IJZ het inspectierapport vastgesteld. Op 22 november 2016 is het aangeboden aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie.

1.5 Objectbeschrijving

RJI De Hunnerberg is een Rijks Justitiële Jeugdinrichting in Nijmegen. Samen met de locaties JJI De Hartelborgt (Spijkenisse) en JJI Den Hey-Acker (Breda) vormt het sinds juli 2015 één organisatie. Het gebouw is tussen 1904 en 1905 gebouwd en diende als huisvesting van een tuchtschool voor jongeren. Het gebouw is in 1995 en 2003 gemoderniseerd en gerenoveerd, met capaciteitsuitbreiding binnen de inrichting.

In RJI De Hunnerberg verblijven jongeren uitsluitend op strafrechtelijke titel (voorlopige hechtenis, jeugddetentie of een PIJ-maatregel) in de leeftijd van 12 tot 24 jaar. Dit betreft ook jongeren die op basis van het adolescentenstrafrecht² zijn berecht. De verblijfsduur wordt bepaald door de rechter en kan variëren van enkele dagen tot meerdere jaren.

Er zijn 72 operationele plaatsen en acht reserveplaatsen. De jongeren worden verspreid over acht groepen. Er zijn drie kort verblijfgroepen (tot en met drie maanden) en vijf lang verblijfgroepen (langer dan drie maanden). RJI De Hunnerberg heeft kort en lang verblijfgroepen voor jongeren die meer zorg en/of aandacht nodig hebben. Dit zijn bijvoorbeeld jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) of autistischespectrum stoornis (ASS). Ook andere kwetsbare doelgroepen zoals jongeren jonger dan zestien of jongeren die verdacht worden van een zedendelict kunnen op deze groepen worden geplaatst. Ingeschat wordt dat

² De rechter kan door het adolescentenstrafrecht het jeugdstrafrecht ook toepassen op jongvolwassenen tot 23 jaar.

deze jongeren zich onvoldoende staande kunnen houden in een reguliere groep. RJI De Hunnerberg heeft één kort en één lang verblijfgroep met extra zorg.

Vanwege de sluiting van JJI De Heuvelrug (Eikenstein) per 1 mei 2016 verblijven vanaf januari 2016 naast jongens ook meisjes in RJI De Hunnerberg.

Tabel a. Capaciteit en bestemmingen RJI De Hunnerberg 2015

	Groep	Bestemming	Leeftijds-categorie	Plaatsen
1	A	Kort verblijf	12-24	10
2	B	Kort verblijf	12-24	8
3	C	Lang verblijf	12-24	8
4	D	Lang verblijf	12-24	8
5	E	Lang verblijf	12-24	8
6	F	Lang verblijf	12-24	8
7	G	Lang verblijf extra zorg	12-24	8
8	H	Kort verblijf extra zorg	12-24	10

1.6 Recent onderzoek

De IvhO heeft in november 2015 een rapportage uitgebracht met de bevindingen naar de kwaliteitsverbetering van Kristallis. Kristallis verzorgt het onderwijs in RJI De Hunnerberg. De IvhO kwam tot het eindoordeel dat het onderwijs zwak is. Verwacht wordt dat Kristallis medio 2016 basiskwaliteit kan bereiken, mits zij het verbetertraject consequent voortzet. De belangrijkste punten voor verbetering bevinden zich in de kwaliteitsaspecten 'leerlingenzorg' en 'kwaliteitszorg'. Er worden twee tekortkomingen in de naleving van wet- en regelgeving beschreven, namelijk in de geprogrammeerde onderwijstijd en in de samenstelling van de commissie voor de begeleiding.³ In deze doorlichting is de kwaliteit van het onderwijs niet nogmaals beoordeeld. De uitkomsten van het onderzoek van de IvhO wegen de inspecties wel mee in de beoordeling van het dagprogramma (paragraaf 2.3).

1.7 Leeswijzer

De navolgende hoofdstukken behandelen elk een aspect uit het toetsingskader. Elk hoofdstuk besluit met een oordeel over het aspect en met oordelen over de afzonderlijke criteria van het aspect. Het algemene oordeel over de kwaliteit van de sanctietoepassing staat in de samenvatting.

³ Onderzoek naar de kwaliteit van het Onderwijs bij Kristallis locatie de JJI De Hunnerberg, Inspectie voor het Onderwijs, november 2015.

2

Rechtspositie

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een negental criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de rechtspositie van de jongeren in RJI De Hunnerberg. Eerst schetsen de inspecties hun bevindingen op de criteria: rechtmatige insluiting, huisregels en introductie, activiteitenprogramma, accommodatie, voeding en winkel, maatschappelijk contact, toegang tot zorg, disciplinaire straffen en ordemaatregelen, klachtafhandeling en medezeggenschap. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie en afzonderlijke oordelen en waar van toepassing met aanbevelingen op de getoetste criteria.

2.1 Rechtmatige insluiting

De inrichting dient te controleren dat zij de juiste jongere insluit en de juiste insluitingsgegevens invoert.

Identiteitsgegevens

De identiteitsvaststelling van een jongere vindt plaats bij binnenkomst. Een medewerker van de Binnenkomst Afdeling Delinquenten (BAD) voert dit uit en controleert de persoonsgegevens. Om de jongeren te kunnen identificeren aan de hand van biometrische gegevens neemt de BAD-medewerker ook foto's en vingerafdrukken af. In het beleidsstuk 'Inkomst tijdens kantooruren' heeft RJI De Hunnerberg vastgelegd wat de taakverdeling is bij jongeren die nieuw binnenkomen.

Insluitingsgegevens

De jongerenadministratie (JA) is verantwoordelijk voor het invoeren van de insluitingsgegevens: de strafrechtelijke titels en de termijnen. De JA ontvangt hiertoe de gerechtelijke stukken. De registratie vindt plaats in het Jongeren Informatiesysteem (JIS). Naast een digitaal dossier, wordt er ook een fysiek dossier aangemaakt. Wanneer informatie in het digitale dossier ontbreekt omdat dit niet is ingevoerd, kan het dossier niet gereed worden gemeld in het systeem. Het systeem geeft hierover een waarschuwing af aan de medewerker, zodat deze weet dat er nog gegevens moeten worden aangevuld. Het bevordert compleetheit van het dossier en zorgt voor meer overzicht in het werk. Er is geen controle op de juistheid van de ingevoerde gegevens door een andere medewerker of een leidinggevende.

2.2 Huisregels en introductie

De inspecties verwachten dat de inrichting de jongeren en hun ouders actief informeert over de gang van zaken en de rechten en plichten in de inrichting.

Informereren jongeren en ouders

In RJI De Hunnerberg haalt een groepsleider de jongere op nadat hij zijn intake heeft gehad bij de BAD en de medische dienst. De jongere komt dan op de groep en krijgt zijn kamer te zien. Vanaf dit moment start de jongere met zijn instroomprogramma. Onderdeel hiervan is dat een groepsleider hem wijst op de groepsregels en op de toegestane spullen op kamer. De jongeren krijgen de groepsregels op schrift uitgereikt. De uitleg is in eerste instantie kort en daarna is er tijdens het instroomprogramma meer aandacht voor. Binnen een dag krijgt een jongere een groepsleider toegewezen die zijn mentor wordt. De mentor legt zo spoedig mogelijk contact met de ouders.⁴

De controle op het daadwerkelijk en tijdig plaatsvinden van introductiegesprekken vindt plaats door de senior groepsleiders op de groep. De groepsleiders geven op een bord, dat op het kantoor van de groepsleiding hangt, aan wat de stand van zaken is rondom een jongere. Intakes en screenings staan hier ook op.

Huis- en groepsregels

Er is, naast een uitgebreide brochure over de huisregels, ook een brochure over de groepsregels. Voor jongeren die de Nederlandse taal niet machtig zijn heeft RJI De Hunnerberg de huisregels vertaald in het Arabisch, Frans en Engels. De brochure groepsregels is op de groep aanwezig en is voornamelijk gericht op dat wat de jongere kan verwachten op de groep (onder andere: met hoeveel personen verblijf je samen). De huisregels zijn niet geheel actueel. Er is te lezen dat onder de achttien schriftelijk toestemming verkregen dient te worden van ouders om te mogen roken. Dit is gedateerd, jongeren onder de achttien mogen geen tabak meer kopen, dus ook niet binnen een JJI. Toestemming van de ouders doet daar niets aan af.

2.3 Activiteitenprogramma

De inspecties verwachten dat een inrichting jongeren zinvolle activiteiten aanbiedt die bijdragen aan hun terugkeer in de maatschappij. De inrichting dient de jongeren ook de gelegenheid te bieden om dagelijks zoveel uren buiten de eigen kamer door te brengen als nodig is voor voldoende sociale interactie

Programma

De basis van het dagprogramma (opstaan, eetmomenten en het volgen van onderwijs) in RJI De Hunnerberg is voor alle groepen gelijk. Op de reguliere groepen is de nadere inhoud van het programma, het volgen van onderwijs en het aantal uren op de kamer afhankelijk van de fase van instroom (YOUTURN)⁵ waar de jongere in zit. In YOUTURN fase één volgen jongeren nog geen activiteiten, behalve het volgen van onderwijs. Ze brengen de dag door in hun kamer, op de lucht- en

⁴ Wanneer jongeren ouder zijn dan achttien jaar is toestemming van hen vereist voor het contact leggen met ouders.

⁵ YOUTURN is de basismethodiek waarmee binnen JJI's wordt gewerkt. YOUTURN bestaat uit vijf fases. Afhankelijk van de verblijfsduur in de JJI doorlopen jongeren één of meer fases van de methodiek.

eetmomenten na. Na de zevende dag in detentie start fase twee: de jongeren volgen dan het volledige dagprogramma.

De jongeren worden door de week om 7.15 uur gewekt om te douchen. Tussen 8.30 en 9.00 uur verblijven de jongeren buiten. Van 9.00 uur tot 12.00 uur volgen zij onderwijs. Jongeren lunchen tussen 12.00 en 13.00 en zij luchten een kwartier van 12.45-13.00 uur. In de middag is er tot 15.00 uur onderwijs. Daarna zijn de jongeren op de groep en verblijven zij één uur op hun kamer. Op de groepen zijn er activiteiten zoals buitenspel (voetbal), corvee of een bibliotheekbezoek. In de avonden is er een programma waar onder andere sport, verblijf op de leefgroep, muziek of de soos onderdeel van uit kunnen maken. Jongeren in fase één worden door de week om 19.30 uur ingesloten op hun kamer. Wanneer jongeren een fase verder zijn worden zij om 21.00 uur ingesloten.

Op woensdag, in het weekend en in de vakantie is het programma aangepast. Op woensdag is er in de middag geen onderwijs, maar is er corvee en dvd-uitleen. In het weekend kunnen de jongeren bezoek ontvangen, zijn er meer momenten op de leefgroep en koken de jongeren zelf. In totaal heeft een jongere op een reguliere groep een programma van 82,15 uur per week. Volgens de wet moet dit minimaal 77 uur zijn.

Binnen RJI De Hunnerberg zijn er reguliere groepen en groepen waar extra zorg wordt geboden. De dagprogramma's van deze groepen komen overeen, maar jongeren op de bijzondere zorggroep doorlopen niet de YOUTURN-fases en bijbehorende trainingen. In totaal heeft een jongere op de bijzondere groep een programma van 77.30 uur.

Onderwijs

De RJI heeft nu nog op elke locatie een andere onderwijsinstelling. De RJI heeft de wens om in de toekomst één onderwijsinstelling het onderwijs te laten leveren voor de drie locaties. Kristallis verzorgt ten tijde van de inspectie het onderwijs in RJI De Hunnerberg.

Onderwijs is de hoofdactiviteit voor de jongeren. Binnen drie dagen kan een jongere starten met het volgen van onderwijs.

Jongeren kunnen binnen RJI De Hunnerberg zowel praktische als theoretische vakken volgen. De school biedt metaal- en houtbewerking, consumptief en vakken zoals Nederlands en wiskunde. Voor de theoretische vakken kunnen jongeren, onder toezicht van een docent, gebruik maken van computers met internet.

Het is mogelijk om tijdens het verblijf een diploma te behalen. Er zijn enkele stageplekken in de inrichting. Een voorbeeld is een stageplek in het kader van een roc-opleiding Horeca. Er zijn ook jongeren die buiten de JJI een opleiding volgen. De continuïteit hiervan is echter niet geborgd doordat jongeren bij deze constructie niet naar school mogen als ze in de inrichting een straf of een maatregel opgelegd krijgen. De inrichting houdt er zo veel mogelijk rekening mee dat de jongere onderwijs kan blijven volgen.

De beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs door de Inspectie van het Onderwijs

In paragraaf 1.6 kwam al aan de orde dat de IvHO kritisch oordeelde over de kwaliteit van het onderwijs van Kristallis in RJI De Hunnerberg. Eén van de

bevindingen was dat er te weinig uren onderwijs werd gegeven. Dit werd ten tijde van deze inspectie verhoogd. En met ingang van het schooljaar 2016/17 zal Kristallis het aantal onderwijsweken verhogen van 40 naar 48 weken per jaar.

Doorontwikkeling onderwijs

De gemiddelde leeftijd van jongeren in RJI De Hunnerberg ligt net als in de andere JJI's hoger dan een aantal jaar geleden. De school en de inrichting zijn nog bezig het (onderwijs) aanbod hierop aan te passen. Jongeren hebben minder behoefte aan onderwijs en meer aan werk nu er steeds minder leerplichtige jongeren in een JJI zitten. De inrichting ontwikkelt een opleiding/ cursus tot fietsenmaker. Eén groeps-leider is één dag in de week vrijgesteld om met jongeren fietsen te maken. Een lokale fietsenmaker zal fietsen ter reparatie aanleveren. Een ander voorbeeld is dat jongeren in RJI De Hunnerberg voor een meubelwinkel in de buurt onderdelen kunnen maken. RJI De Hunnerberg geeft aan dat de bijbehorende financiële vergoeding nog in de kinderschoenen staat. Tijdens de inspectie kregen de jongeren nog geen of een minimale vergoeding voor het geleverde werk.

Wettelijke activiteiten luchten, sport, bibliotheek en vrije tijd

Jongeren die in een JJI verblijven hebben recht op activiteiten zoals luchten, sport, bibliotheek en vrije tijd. Volgens het dagprogramma hebben de jongeren vier luchtmomenten per dag. Twee keer een half uur en twee keer een kwartier. De jongeren geven aan dat zij vier keer per dag ongeveer een half uur een lucht-moment hebben.

RJI De Hunnerberg beschikt over een moderne sport- en gymzaal, fitnessruimte en een groot kunstgrasveld. Jongeren sporten in onderwijstijd. Daarnaast hebben ze volgens het rooster nog een sportmoment in de avond. In de praktijk kon dit vaker, maar inmiddels is dit teruggeschroefd tot ongenoegen van de medewerkers en de jongeren. De frequentie is verminderd omdat de sportbegeleiders voor de fitness gediplomeerd moeten zijn en dit is niet altijd het geval. Jongeren hebben wekelijks een bibliotheekmoment en ze hebben volgens het rooster vrije tijd op de leefgroep om zelf in te vullen.

Groepen kunnen op vastgestelde momenten gebruik maken van de soos in de inrichting. Hier kunnen jongeren samen tv kijken, muziek luisteren, tafeltennissen of biljarten. Bovendien kunnen jongeren, onder begeleiding, muziek maken in een muziekstudio.

RJI De Hunnerberg heeft een vrije tijd en vorming- team (VTV). Het VTV team zorgt ervoor dat jongeren in hun dagprogramma ook vormende activiteiten kunnen volgen bijvoorbeeld op het gebied van muziek of cultuur. Daarnaast verzorgt het VTV team het dagprogramma in de vakantie. Dit is tijdens de inspectie nog twaalf weken per jaar. Het programma bestaat dan overdag met name uit sportactiviteiten en de gymzaal doet dan ook dienst als bioscoop. Verder kunnen jongeren een keer langer uitslapen en er is meer corveetijd ingeroosterd. Jongeren hebben inspraak in het programma, maar zijn desondanks vaak niet gemotiveerd voor deelname.

Uitval van activiteiten

Het afgelopen jaar heeft de school te kampen gehad met onderbezetting. De school houdt lesuitval bij en in het schooljaar 2015-2016 was dit toch nog 92 uur. De docenten hebben voorrang gegeven aan onderwijstijd in plaats van deel te

nemen aan alle jongerenbesprekingen⁶. Hier waren ze dus niet altijd vertegenwoordigd.

Jongeren worden tijdens hun onderwijstijd geacht deel te nemen aan gesprekken en therapieën in het kader van hun behandeling. Functionarissen in de inrichting zoals de huisarts en de verpleegkundige, de geestelijke verzorgers, de individueel trajectbegeleiders en de gedragswetenschappers spreken jongeren in onderwijstijd. Ook externen zoals de advocatuur en de Raad voor de Kinderbescherming doen dit. Het onderbreken van de les hiervoor verstoort volgens geïnterviewden de aandacht en daarmee de rust in de klas.

Van alle andere activiteiten is geen registratie van uitval.

2.4 Accommodatie

Volgens internationale en nationale regelgeving moet de accommodatie waar jongeren zijn ingesloten, voldoen aan een aantal eisen om hen te beschermen.

Scheiding van doelgroepen

(Inter)nationale regelgeving schrijft voor dat bij plaatsing onderscheid gemaakt moet worden tussen afdelingen met veroordeelden en afdelingen met niet veroordeelden. Net als in alle andere jeugdinrichtingen is bij RJI De Hunnerberg echter de ingeschatte duur van het verblijf bepalend en niet de strafrechtelijke status. De inrichting heeft kort en lang verblijfgroepen, conform landelijk beleid.

Jongeren stromen in op de kort verblijfgroepen. Tijdens de intakefase (eerste 24 uur) schat de inrichting in of het nodig is dat een jongere op de groep met extra zorg moet verblijven. Het komt ook voor dat jongeren binnenkomen waarbij vooraf door een andere inrichting of de rechter gevraagd is of de jongere daar geplaatst kan worden. Indien het verblijf langer gaat duren dan drie maanden worden jongeren in principe overgeplaatst naar een lang verblijfgroep met extra zorg.

Vanaf januari 2016 verblijven ook meisjes in RJI De Hunnerberg. Zij zijn afkomstig van JJI De Heuvelrug (locatie Eikenstein, Zeist), die is gesloten. In de voorbereiding op de komst van de meisjes heeft RJI De Hunnerberg twee groepen vrij gemaakt. De jongeren die hier eerst verbleven zijn uitgestroomd of op een andere groep geplaatst. Eén vrijgemaakte groep wordt in gebruik genomen door de meisjes, de andere groep wordt reservecapaciteit met een hybride karakter. Dit wil zeggen dat deze indien nodig óf voor jongens óf voor meisjes gebruikt kan worden. In Nederland moeten er zestien plekken (twee groepen) voor meisjes beschikbaar zijn. In de praktijk blijkt dat deze plekken nooit allemaal gevuld zijn.

Leefgroep en inrichting/faciliteiten

Meerdere groepen zijn bezocht, allen hebben ze een huiselijke sfeer. Huiskamers zijn voorzien van een tafel, bank, televisie en spelcomputer. Alle groepen hebben een eigen luchtplaats waar jongeren bij slecht weer ook kunnen schuilen.

⁶ In een jongerenbespreking bespreken school, inrichting, de jongere en zijn ouders de voortgang van de jongere.

Kamer en persoonlijke spullen

Op verschillende groepen hebben de inspecties de kamers van de jongeren gezien. De kamers hebben een verwarming, toilet en wasgelegenheid, evenals een ventilatierooster, verlichting, tv en een radio. Verder staan er een bed en een kast om persoonlijke spullen in op te bergen. Douches bevinden zich op de gang. Die zijn verouderd en worden medio 2016 vervangen. De slaapgang is te zien vanaf de huiskamer en tijdens de inspectie vrij toegankelijk voor de jongeren.

Wanneer jongeren bij de RJI binnenkomen dienen zij goederen zoals een mobiele telefoon, sleutels, identiteitsbewijs en geld bij de BAD af te leveren. De goederen worden in een verzegelde zak en afsluitbare lade opgeborgen. Contant geld wordt door kassier gestort op de rekening van de jongere. De jongere tekent voor alle goederen. Wanneer de jongere RJI De Hunnerberg verlaat, krijgt hij zijn goederen weer terug. Mocht een jongere voor zijn opleiding een laptop nodig hebben dan is deze ook bij de BAD opgeslagen. De jongere kan de laptop op deze manier meenemen naar school en weer inleveren bij terugkomst.

Hygiëne

De inrichting en de leefgroepen ogen schoon en verzorgd. Jongeren zijn zelf verantwoordelijk voor het opruimen van hun eigen kamer en het wassen van hun kleding. Er staat een wasmachine op de groep en ze krijgen gelegenheid om hiervan gebruik te maken. Ze krijgen wekelijks schoon beddengoed en handdoeken van de inrichting. Groepsleiders letten er op dat jongeren elke dag douchen. Dit gebeurt bij het opstaan. Daarna hebben jongeren, naar eigen zeggen, ook nog gelegenheid om te kunnen douchen. Bijvoorbeeld na het sporten. Op de groep hebben jongeren ook taken in het huishouden. Zo is er een rooster waarin is aangegeven welke jongeren wanneer verantwoordelijk zijn voor het dekken en afruimen van de tafel.

2.5 Voeding en winkel

De inspecties verwachten dat de voeding die de inrichting biedt voldoende voedingswaarde bevat en gezond is.

Voeding

Jongeren ontbijten, lunchen en dineren samen op de groep. Binnen RJI De Hunnerberg zijn de jongeren en de medewerkers over het algemeen tevreden over het eten. Enkele jongeren geven aan ontevreden te zijn over het brood, de keuze aan vleeswaren en het feit dat het avondeten zo lang wordt voorverwarmd. Groepsleiders vinden het eten verbeterd sinds er een nieuwe cateraar is. Er is variatie in het eten en bij de lunch is het mogelijk iets warm (soep) te nuttigen. Er wordt halal gekookt voor degenen die dat wensen en ook met diëten en allergieën wordt rekening gehouden. De inspecteurs hebben op verschillende groepen geluncht. Zowel tijdens het aangekondigde als tijdens het onaangekondigde toezicht. Er was genoeg te eten en het eten was van voldoende kwaliteit. De medische dienst is, met uitzondering de diëten, niet betrokken bij de samenstelling en controle van het eten.

In het kader van de voorbereiding van de terugkeer in de maatschappij vinden de inspecties het van belang dat de inrichting de jongeren leert hun eigen maaltijd te bereiden. In het weekend mogen jongeren zelf koken. De keuken levert de boodschappen dan aan. Het zijn wel vaak dezelfde jongeren die koken.

Winkel

De jongeren kunnen wekelijks boodschappen doen. Dit kan via een bestellijst die ze op donderdag krijgen. De winkelprijzen komen overeen met de prijzen van een doorsnee supermarkt en er staan zowel A- als B-merken op de lijst. Jongeren betalen de producten van hun zakgeld. Jongeren krijgen allemaal een vast bedrag aan zakgeld van de inrichting, maar het te besteden bedrag kan onderling verschillen door eventuele inleg van geld door familie van de jongere.

2.6 Maatschappelijk contact

Gedurende het verblijf van een jongere in een inrichting is het voor de resocialisatie van belang dat hij de gelegenheid krijgt om op een zo normaal mogelijke manier contact kan onderhouden met familie en andere relevante personen. Ook moet de jongere de gelegenheid hebben om op de hoogte te blijven van het nieuws.

Telefonisch contact

Jongeren krijgen na binnenkomst in de inrichting zo spoedig mogelijk de gelegenheid om een eerste telefonisch contact te hebben met hun relaties. Mochten jongeren 's avonds na tien uur binnenkomen, dan krijgen ze de volgende dag de gelegenheid om te bellen.

Jongeren bellen naar buiten met een belkaart waaraan een maximum van 25 euro per week is verbonden. Hiermee wil RJI De Hunnerberg voorkomen dat er handel gedreven wordt in belkaarten. Jongeren geven aan dat bellen duur is, met name naar mobiele nummers, waardoor de belkaart snel op raakt.

Bezoek

Alleen de ouders van de jongere kunnen doordeweeks, nadat ze zijn aangemeld, onbepaald op bezoek komen. Bezoekers anders dan de ouders, kunnen alleen in het weekend tijdens het bezoekenmoment komen. Er kunnen dan maximaal drie bezoekers komen. In de praktijk vinden de meeste bezoeken plaats in het weekend. Bezoek wordt ontvangen in een ruimte die buiten de bezoekenmomenten ook wordt gebruikt als personeelskantine. In de wachtruimte voor het bezoek liggen folders over de geldende voorschriften. Daarnaast worden bezoekers ook mondeling geïnformeerd over de regels.

De inrichting probeert ouders te betrekken bij het verblijf van de jongere door hen de leefgroep te laten bezoeken en door hen de gelegenheid te geven met hun kind mee te eten op de groep. Als de jongere het wil, probeert de mentor de ouders binnen één week op de groep uit te nodigen. Mee-eten op de groep gebeurt veelal in combinatie met de perspectiefplanbespreking waar ouders ook voor worden uitgenodigd.

Kennisnemen van het nieuws

Jongeren kunnen altijd het nieuws volgen via radio, televisie en kranten. Op alle groepen ligt een krant en in de bibliotheek liggen ook kranten. Hier kunnen ze ook tijdschriften lezen. Afhankelijk van de YOUTURN-fase mogen jongeren ook televisie kijken op hun kamer.

2.7 Toegang tot zorg

Het begrip zorg omvat geestelijke zorg, medische zorg (inclusief tandheelkundige zorg) en psychosociale en psychiatrische zorg.

Geestelijke verzorging

De inspecties verwachten dat een inrichting voldoende geestelijke zorg beschikbaar heeft die aansluit bij de godsdienst of levensovertuiging van de jongeren. RJI De Hunnerberg heeft vier geestelijk verzorgers. Eén protestants christelijke dominee, een pastor en twee imams. Dagelijks is er één verzorger aanwezig. Geestelijk verzorgers zien dat jongeren tegenwoordig minder behoefte hebben aan geestelijke zorg. Het zijn met name islamitische jongeren die aangeven diensten te willen bezoeken. Diensten worden in het Nederlands gegeven in een ruimte die ingericht kan worden voor kerkdiensten of gespreksgroepen van de imam. Diensten worden wekelijks aangeboden. Tijdens feestdagen zijn er diensten voor jongeren en medewerkers. Om de zichtbaarheid van de geestelijke verzorging te vergroten, bezoeken de drie vertegenwoordigers de groepen. Het lunchmoment wordt als ideaal moment gezien. Niet alle groepsleiders vinden dit echter een geschikt moment omdat zij de lunch als rustmoment voor de jongeren beschouwen.

Medische zorg

RJI de Hunnerberg heeft een verpleegkundige die 28 uur werkt. De inspecties verwachten dat een aan de inrichting verbonden arts regelmatig spreekuur houdt. De huisarts is een dag per week aanwezig. De overige dagen is er een arts via de huisartsenpraktijk telefonisch bereikbaar zodat er ook in acute situaties noodzakelijke medische zorg geboden kan worden.

De toegang tot zorg is geregeld via de groepsleiding. Jongeren leveren een briefje in bij de groepsleiding. Dit wordt afgegeven bij de verpleegkundige of bij de brievenbus. De verpleegkundige heeft een eigen systeem met briefjes, omdat ze bang is dat ze verzoeken die per mail binnen komen gaat missen. De verpleegkundige gaat dan ook niet in op verzoeken per mail. De verpleegkundigen en de huisarts werken in het kader van de privacy van de jongere voornamelijk in de ruimte van de medische dienst.

De zorgprocessen zijn beschreven in de klapper 'Ja zuster, nee zuster'. Deze is niet up to date. Er wordt uitgegaan van een medische dienst van veertien personen, terwijl dit aantal teruggebracht is tot zes personen. Taken zijn daardoor verschoven. Doordat er geen huisarts-assistente meer is, moet de verpleegkundige meer administratieve handelingen verrichten.

Psychosociale en psychiatrische zorg

Op het terrein van de psychosociale zorg verwachten de inspecties dat er binnen de inrichting gekwalificeerde hulpverleners beschikbaar zijn die casuïstiek bespreken in het zogenaamde psychomedisch overleg (PMO) en behandeling uitvoeren.

Er zijn twee psychiaters die beiden een halve dag per week aanwezig zijn. Eén van hen is verbonden aan de leefgroepen waar extra zorg geboden wordt. Bovendien is er een sociaal-psychiatrisch verpleegkundige (SPV'er) die 36 uur werkt. De SPV'er werkt veelal samen met de psycholoog en de psychiater. In geval van een crisis kan RJI De Hunnerberg, bij afwezigheid van de psychiater, een beroep doen op Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) de Rooyse Wissel. In protocollen ligt vast

hoe te handelen bij crisis en afwezigheid van een psycholoog of psychiater. In het wekelijks PMO bespreken de gedragsdeskundigen, de psychiater, de huisarts, de sociaalpsychiatrisch verpleegkundige casuïstiek. De verpleegkundige is ook uitgenodigd.

Tandheelkundige zorg

De inspecties verwachten dat jongeren in een JJI toegang hebben tot tandheelkundige zorg. Tijdens de inspectie had RJI De Hunnerberg een tekort aan tandartszorg. Dit speelt sinds juli 2015. Sinds die tijd is de aan de inrichting verbonden tandarts niet meer in de inrichting geweest. In verband met het vertrek van de tandartsassistent ontstond er een grote administratieve achterstand en werden rekeningen niet meer betaald. De samenwerking tussen de inrichting en de tandarts is hierdoor stil komen te liggen. In november 2015 is eenmalig een tandartsbus van DJI in de inrichting geweest, zodat jongeren voor controle langs konden gaan. Voor echte spoedsituaties kunnen jongeren onder begeleiding naar een tandarts buiten de inrichting, maar reguliere controles vinden niet plaats.

Medicatiebeleid

Geneesmiddelen worden door een apotheker op naam ter hand gesteld. RJI De Hunnerberg werkt met het Baxter systeem⁷. Daarnaast is er een beperkte werkvoorraad geneesmiddelen beschikbaar die 'niet op naam is gesteld'. De toediening van geneesmiddelen wordt vastgelegd per geneesmiddel en per toedieningstijdstip, inclusief medicatie die alleen 'indien-nodig' wordt verstrekt. Groepsleiders delen de zakjes met medicatie uit en houden een lijst bij. Alle groepsleiders hebben daartoe een cursus medicatie verstrekken gevolgd. De verpleegkundige heeft er zicht op waarom medicatie niet wordt ingenomen en weer ingeleverd wordt, dit wordt wekelijks gecontroleerd. Ouders zijn altijd op de hoogte van medicatiegebruik.

Roken

Jongeren onder de achttien mogen binnen RJI De Hunnerberg niet roken. Wanneer achttien-minners rookverslaafd binnen komen, dienen zij van de een op de andere dag te stoppen. Door de medische dienst wordt dit gezien als een vorm van 'cold turkey'. De medische dienst is van mening dat jongeren meer en passender ondersteuning nodig hebben gericht op het stoppen met roken. Het gaat er niet alleen om het roken te verbieden, maar ook om JJI-breed een ondersteuningsprogramma te kunnen volgen.

2.8 Disciplinaire straffen en ordemaatregelen

Om de orde en de rust in een inrichting te bewaren, kan een jongere, als ultimum remedium, een disciplinaire straf of een maatregel opgelegd krijgen. De inspecties verwachten dat de uitvoering van straffen en maatregelen proportioneel, transparant en in overeenstemming met de regelgeving is.

⁷ Een systeem van medicatieverstrekking waarbij alle medicatie voor één inname moment (per persoon) bij elkaar in een zakje zit. Er hoeven door medewerkers van de inrichting dus geen pillen geteld te worden maar men kan volstaan met het uitdelen van de zakjes aan de jongeren.

RJI De Hunnerberg heeft een 'de visie op orde en straffen' uit 2015 waarin ze uitleggen hoe ze omgaan met ongewenst en ontoelaatbaar gedrag bij jongeren. Deze visie sluit aan bij de regelgeving over straffen en maatregelen. Uitgangspunt in de visie is dat ongewenst gedrag zoveel mogelijk pedagogisch en volgens de basismethodiek YOUTURN wordt aangepakt. Kortgezegd komt dit neer op het ombuigen van negatief gedrag naar positief gedrag (zie voor de uitvoering van de YOUTURN-methodiek paragraaf 3.2). Als dit niet werkt dan hebben groepsleiders de mogelijkheid om time-outs aan jongeren op te leggen. Ze hanteren hierbij de voorgeschreven maximum duur van een uur. De inspecties verwachten dat de inrichting ook educatieve straffen hanteert. De visie gaat niet in op educatieve straffen, maar in de bijlage is wel terug te vinden dat jongeren schrijfp opdrachten moeten uitvoeren. Dit is wel altijd in combinatie met opsluiting op kamer. Uit de interviews blijkt dat er erg weinig educatieve straffen worden ingezet.

De visie maakt duidelijk onderscheid in het opleggen van een disciplinaire straf of een maatregel. Jongeren kunnen een disciplinaire straf krijgen als zij een regel overtreden. Zij kunnen een ordemaatregel opgelegd krijgen om ze tegen zichzelf of anderen te beschermen. Uit de interviews blijkt dat niet iedereen dit onderscheid helder op het netvlies heeft. Bovendien is de registratie hiervan lange tijd niet goed uitgevoerd waardoor het voor jongeren onduidelijk was of ze een straf of een maatregel hadden gekregen. De aan de inrichting verbonden Commissie van Toezicht (CvT) heeft in 2015 meerdere klachten van deze aard gegrond verklaard. De oplegging heeft verschillende consequenties voor een jongere, onder ander dat een maatregel verlengd kan worden en een straf niet.

Wanneer een jongere in RJI De Hunnerberg een regel heeft overtreden, wordt afgewogen wat een passende reactie is. Groepsleiders, afdelingshoofden en gedragswetenschappers adviseren de directie hierover. Het afdelingshoofd hoort de jongere voorafgaand aan de oplegging. De manager legt de straffen op. De jongere wordt hierbij op zijn verschoningsrecht gewezen. Zaken waar de inrichting jongeren disciplinair voor straft zijn: druggebruik, bezit van contrabande, roken waar het niet mag of herhaalde overlast in de nacht. Jongeren krijgen dan vaak drie dagen kamerplaatsing, vanaf 15.00 uur.

Plaatsing in afzondering

RJI De Hunnerberg heeft meerdere isoleercellen waar jongeren in afzondering kunnen worden geplaatst. Uit de incidentrapportage over 2014 en de viermaands rapportages van 2015 blijkt dat RJI de Hunnerberg jongeren vaker in de afzondering zijn gaan plaatsen. In 2013 gebeurde dit 33 keer, in 2014 73 keer en in 2015 58 keer. Bovendien blijkt uit de incidentenrapportage dat RJI de Hunnerberg jongeren voor straf in afzondering plaatst. Dit druist in tegen internationale regelgeving. De CvT dient geïnformeerd te worden wanneer een jongere langer dan 24 uur in afzondering moet verblijven. In de meeste gevallen gebeurt dit, maar het is in het voorgekomen dat de CvT achteraf ontdekte dat ze niet waren geïnformeerd. Wanneer de gedragswetenschapper het noodzakelijk acht dat een jongere bij een afzondering gezien moet worden door de psychiater, dan is dit altijd mogelijk. De verpleegkundige wordt gevraagd om jongeren te behandelen die voorafgaand aan of tijdens de plaatsing in de afzondering verwondingen hebben opgelopen. Het toezicht op jongeren in de afzondering vindt plaats op verschillende manieren, zoals door toezichtrondes door de medewerkers of door middel van cameratoezicht. Jongeren behouden hun recht op luchten, bezoek, en telefoneren tijdens een verblijf in de afzondering.

Registratie

De inspecties verwachten dat de inrichting straffen en maatregelen registreert. Een jongere krijgt een beschikking als er een disciplinaire straf of ordemaatregel wordt opgelegd. Een afschrift hiervan komt ook in het jongerendossier en het wordt geregistreerd in het JIS⁸. De registraties van time-outs ontbreken. In de jaarlijkse incidentenrapportages maakt RJI De Hunnerberg een totaaloverzicht met een analyse en verbeterpunten.

2.9 Klachtafhandeling en medezeggenschap

Jongeren in JJI's hebben de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij de CvT die aan de inrichting verbonden is, als zij van mening zijn dat hun rechten zijn geschonden. De CvT van RJI De Hunnerberg bestaat ten tijde van de inspectie uit zes leden. Zij hebben verschillende achtergronden, zo zijn er leden met een achtergrond als advocaat, kinder- en jeugdarts en reclasseringswerker. De arts uit het gezelschap stopt vanaf februari 2016, hiervoor is reeds een nieuwe kandidaat, die wacht op beëdiging. Deze kandidaat is maatschappelijk werker.

De commissie heeft maandelijks overleg met de inrichting. De manager primair proces sluit hierbij aan. Deze is gemandateerd door de directeur. De directeur sluit een paar keer per jaar aan bij het overleg met de CvT. Voor deze overleggen is een vaste agenda die onder andere bestaat uit mededelingen van de CvT en van de directie. Daarnaast bespreken ze klachten en informeert de inrichting de CvT over actuele onderwerpen. De commissie was in 2015 ontevreden over de communicatie met de directie. Er hebben kort op elkaar directiewisselingen plaatsgevonden en de CvT merkte dat het schortte in de overdracht van lopende zaken. Met de huidige directeur die sinds juli 2015 in dienst is, is de CvT in gesprek om tot verbetering te komen.

Toegang beklagcommissie en maandcommissariaat

De huisregels beschrijven op welke manier een jongere (of diens ouders namens hem) een klacht kunnen indienen. Er staat bovendien in beschreven dat de jongere zich kan laten bijstaan door een advocaat, tolk of ouder bij het indienen van een klacht.

Twee maandcommissarissen van de CvT brengen twee keer per maand op een vaste avond tegelijkertijd een bezoek aan de inrichting. Het ene lid bezoekt de groepen zodat jongeren hem kunnen benaderen als ze op dat moment een klacht hebben en het andere lid behandelt eerder ingediende klachten met een bemiddelingspoging.

Het maandcommissariaat rouleert onder de leden van de commissie, maar de voorzitter vervult deze taak niet om de bemiddelingstaak en rechtspraak gescheiden te houden. Jongeren kunnen een klachtenformulier bij de groepsleiding vragen of zelf een brief sturen aan de CvT met daarin hun klacht. Zij kunnen de klacht met de post aan het secretariaat van de commissie sturen. De inrichting draagt zorg voor het frankeren van de post aan de commissie.

⁸ Jongeren Informatie Systeem.

Klachtafhandeling

De commissie zet voor de klachtafhandeling in eerste instantie in op bemiddeling. Klachten worden doorgezet als de bemiddeling stagneert of niet aan de orde is. De inspecties hebben zeventien willekeurige beklagzaken uit 2015 ingezien onder andere om na te gaan wat de aard van de klachten is en wat de doorlooptijden zijn. Zoals eerder aangegeven betreft dit veel klachten die gegrond werden verklaard vanwege het gebrek aan onderscheid tussen het opleggen van een disciplinaire straf of een ordemaatregel aan jongeren. In het jaarplan van 2015 heeft de inrichting opgenomen dat het aantal klachten dat gegrond wordt verklaard wil minimaliseren.

In de zeventien onderzochte zaken is de gemiddelde tijd tussen het indienen van de klacht (datum van de brief) en de ontvangst bij de CvT zeven dagen. De wettelijk voorgeschreven afhandelingstermijn van vier weken wordt in veel gevallen niet gehaald. Deze periode kan een keer verlengd worden met vier weken, maar in RJI De Hunnerberg wachten jongeren doorgaans nog langer op een uitspraak, gemiddeld twaalf weken. In een aantal gevallen hebben jongeren tot zeventien weken op een uitspraak moeten wachten.

Sinds de reorganisatie heeft RJI De Hunnerberg geen juridisch medewerker meer. Deze functionaris had onder andere tot taak om tijdig een verweerschrift aan te leveren dat van voldoende kwaliteit is. Deze taak is belegd bij andere medewerkers, die dat nog niet goed in de vingers hebben. Hierdoor moet de CvT vaak wachten op verweerschriften. Dit draagt niet bij aan het tijdig afdoen van de beklagzaken. Dit vraagt een periode van gewenning en veel deskundigheidsbevordering.

De CvT bij RJI De Hunnerberg maakt jaarverslagen van haar taken.

Jongerenraad

De inrichting heeft een Jongerenraad met vertegenwoordigers van alle groepen. In principe wordt de vertegenwoordiger van de groep door de groep en de groepsleiding gekozen, maar als niemand zich daarvoor meldt wordt er een vertegenwoordiger aangewezen. Als geen enkele jongere wil deelnemen aan de jongerenraad, dan is er geen vertegenwoordiging voor die groep. De Jongerenraad probeert thema's en onderwerpen aan te geven die de jongeren op de leefgroepen belangrijk vinden. Daarmee komt de Jongerenraad op voor de belangen van de jongeren binnen RJI De Hunnerberg. Jongeren zijn minder tevreden over de aanwezigheid van de directie bij de Jongerenraad. Ze geven aan dat de afgelopen periode nauwelijks overleg met de directie heeft plaatsgevonden. Ze zien wel verbetering doordat de manager primair proces nu meer bij de Jongerenraad betrokken is. Door zijn betrokkenheid voelt de Jongerenraad zich meer serieus genomen. De groepsleiding krijgt notulen van de Jongerenraad. Niet alle punten die de Jongerenraad inbrengt bij de directie zijn haalbaar volgens de jongeren zelf, maar de jongeren zouden graag zien dat de directie hun verzoeken wel vaker serieus neemt en er ook zodanig op reageert.

2.10 Conclusie, oordelen en aanbevelingen

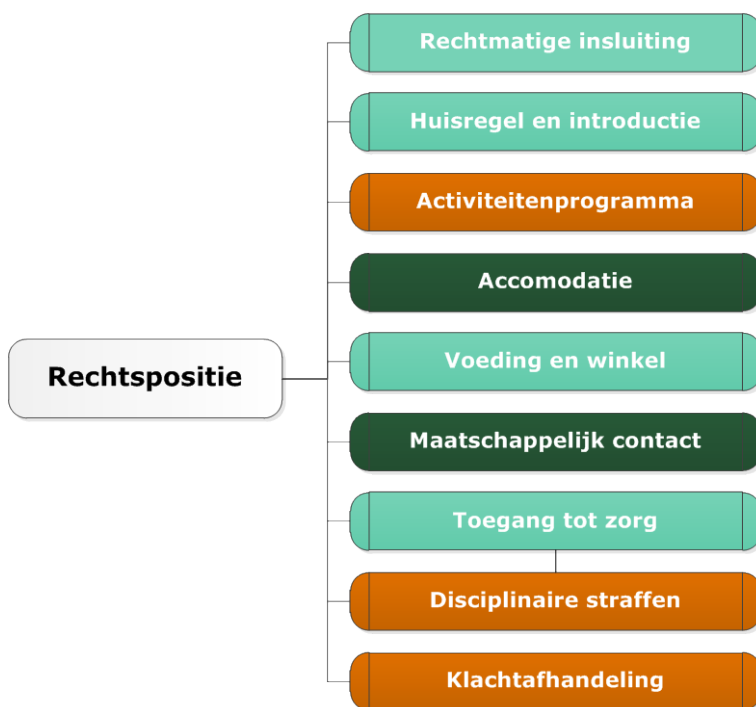
Algemene conclusie

De inspecties oordelen op onderdelen kritisch over het aspect rechtspositie. De belangrijkste verbeterpunten liggen er bij het activiteitenprogramma, de oplegging van disciplinaire straffen en maatregelen en de klachtafhandeling. De inspecties oordelen positief over onder andere de schone en verzorgde accommodatie die

geschikt is voor jongeren om te verblijven en de mogelijkheden tot maatschappelijk contact.

Figuur 2: Oordeel per criterium

Rechtmatige insluiting

RJI De Hunnerberg voldoet overwegend aan de criteria die gelden voor de rechtmatige insluiting. De uitvoering is vastgelegd in een beleidsstuk. De identiteit van de jongeren wordt consequent gecontroleerd bij binnenkomst en vertrek met behulp van biometrische gegevens. De JA verwerkt de insluitingsgegevens van de jongeren in het JIS. Het systeem controleert op volledigheid van de invoer, maar het ontbreekt aan een controle op de juistheid door een andere medewerker of een leidinggevende. Hierdoor ontstaat het risico dat jongeren te vroeg of te laat in vrijheid worden gesteld. Dit is een aandachtspunt.

Huisregels en introductie

De inrichting voldoet overwegend aan de criteria rondom huisregels en introductie. Jongeren krijgen direct bij binnenkomst een introductiegesprek met de groepsleider. De actuele huisregels worden zowel op schrift als mondeling toegelicht. Ook ouders worden door de groepsleiding telefonisch geïnformeerd en krijgen de huisregels toegezonden. Deze huisregels zijn in meerdere talen beschikbaar. Ze zijn echter nog niet aangepast aan de nieuwe leeftijdsgrens voor het mogen roken binnen de inrichting. Dit is een aandachtspunt. Op een planbord in het kantoor van de groepsleiding staat welke stappen van de introductie uitgevoerd zijn. Op deze manier wordt in de gaten gehouden dat de introductie wordt uitgevoerd.

Activiteitenprogramma

Het activiteitenprogramma voldoet beperkt aan de gestelde verwachtingen van de inspecties. Al sinds enkele jaren is de trend te zien dat de gemiddelde leeftijd van jongeren in een JJI hoger ligt dan daarvoor. Het aanbod voor jongvolwassenen in RJI De Hunnerberg staat echter nog in de kinderschoenen en de kwaliteit van het onderwijs dat geboden wordt, is volgens de IvHO zwak. Verder is het programma nog zodanig ingericht dat jongeren te vaak aan de lessen onttrokken worden. Teveel functionarissen kunnen jongeren uit hun les halen. Hiermee geeft de inrichting bovendien een verkeerd signaal af aan jongeren.

Het dagprogramma van RJI De Hunnerberg is ruimer dan het wettelijk minimum, waarmee jongeren voldoende uren buiten hun kamer kunnen doorbrengen. En in vakantietijd geeft de inrichting vorm aan het deel van het dagprogramma dat onderwijs vervult.

Aanbevelingen:

- Zorg voor een passend (onderwijs) aanbod voor jongeren.
- Zorg voor een dagprogramma waarbij het volgen van onderwijs voorrang heeft. Plan behandeling (en overige afspraken van jongeren) in buiten het onderwijsprogramma.

Accommodatie

De accommodatie van RJI de Hunnerberg voldoet volledig aan de gestelde verwachtingen van de inspecties. De leefruimtes ogen schoon, ordelijk en verzorgd. Er heerst een huiselijke sfeer. De kamers van de jongeren zijn voorzien van de benodigde vereisten, zoals verwarming, toilet en dergelijke. Binnen de inrichting zijn er veel faciliteiten tot sporten. De scheiding van doelgroepen voldoet niet aan de internationale regelgeving hierover, maar wel aan het landelijk beleid om jongeren te scheiden op basis van kort en lang verblijf. De inrichting houdt bij het gaan plaatsen van meisjes in de inrichting, per 2016, rekening met de voorwaarden voor het scheiden van jongens en meisjes in één inrichting.

Voeding en winkel

Op het criterium voeding en winkel voldoet de inrichting overwegend aan de verwachtingen van de inspecties. Jongeren kunnen minimaal drie maaltijden per dag nuttigen waarvan minstens één warme maaltijd. Er is aandacht voor religieuze eetgewoonten en dieetwensen. De voeding is van voldoende kwaliteit, maar jongeren vinden het brood soms iets te droog. In het weekend hebben jongeren gelegenheid om zelf te koken. Dit vinden de inspecties te weinig. Hier ligt de verwachting aan ten grondslag dat de JJI jongeren leert in hun eigen onderhoud te voorzien. Leren koken is hier onderdeel van. De inspecties oordelen positief ten aanzien van de producten die te koop zijn. De prijzen van de producten komen overeen met reguliere winkelprijzen en jongeren kunnen zowel A als B merken aanschaffen. Het is een aandachtspunt dat de inrichting geen gebruik maakt van deskundig advies op het gebied van de samenstelling van en de controle op het eten.

Aanbeveling:

- Leer jongeren in hun eigen onderhoud te voorzien door ze vaker te leren hun eigen maaltijd te bereiden.

Maatschappelijk contact

De inspecties oordelen dat de inrichting volledig voldoet aan de verwachtingen die zijn gesteld aan het maatschappelijke contact. Er is voldoende bezoekgelegenheid en jongeren krijgen voldoende mogelijkheden om te bellen en op de hoogte te blijven van het nieuws. Ouders mogen hun kind onbeperkt bezoeken en krijgen gelegenheid om op de leefgroep te komen en mee te eten. De regels en rechten over bezoek staan duidelijk omschreven in de huisregels.

Toegang tot zorg

De toegang tot geestelijke en medische zorg voldoet overwegend aan de verwachtingen van de inspecties. De inrichting heeft voldoende faciliteiten om jongeren tijdens hun verblijf religieuze begeleiding te bieden. De personeelsbezetting van de medische dienst voldoet echter niet. De toegang tot tandartszorg is beperkt omdat de aan de inrichting verbonden tandarts niet meer komt. Voor wat betreft de overige medische en psychiatrische zorg kan in reguliere en acute situaties worden voorzien in de minimaal noodzakelijke zorg.

De inspecties zien een aandachtspunt in de begeleiding van achttien-minners die rookverslaafd zijn. Binnen de inrichting mag deze doelgroep niet roken. Zij dienen direct te stoppen, maar krijgen hier geen ondersteuning in.

Aanbeveling:

- Zorg dat jongeren voldoende toegang hebben tot tandheelkundige zorg.

Disciplinaire straffen en ordemaatregelen

RJI De Hunnerberg voldoet op het criterium disciplinaire straffen en ordemaatregelen beperkt aan de verwachtingen van de inspecties. Hoewel het beleid op dit onderwerp voldoet aan de wet- en regelgeving bestaat er in de uitvoering onduidelijkheid. Niet alle geïnterviewden hebben het onderscheid tussen een straf of een maatregel helder terwijl ze verschillende consequenties hebben voor een jongere. Bovendien komt het veelvuldig voor dat jongeren een beschikking krijgen met daarop de verkeerde informatie. Daarnaast sluit RJI De Hunnerberg jongeren voor straf op in een isoleercel terwijl dit alleen zou mogen om een jongere tegen zichzelf te beschermen. Over de afgelopen jaren is RJI De Hunnerberg jongeren vaker gaan afzonderen terwijl hier geen verklaring voor is.

Aanbeveling:

- Zorg ervoor dat het bestaande beleid over disciplinaire straffen en maatregelen beter bekend is onder medewerkers en zorg voor een adequate registratie in de beschikkingen.
- Evalueer het gebruik van het middel plaatsing in afzondering. Ga in ieder geval in op het inzetten van een plaatsing in de isolatie als straf en op het frequenter plaatsen van jongeren.

Klachtafhandeling en medezeggenschap

Op het criterium klachtafhandeling en medezeggenschap voldoet de inrichting beperkt aan de verwachtingen. De inrichting reageert veelal niet tijdig op verzoeken van de CvT voor verweerschriften. Ook duurt het bijna altijd langer dan vier weken voordat een klacht op zitting is geweest. Bovendien zijn er relatief veel gegrond verklaarde klachten mede door het niet goed doorlopen van de procedures. Dit laatste is een aandachtspunt. De commissie heeft dit onder de aandacht gebracht van de directie en men is bezig met verbetering. Het lid van de commissie dat tevens arts is, legt begin 2016 zijn taak neer waardoor er geen medicus meer

verbonden is aan de CvT. Dit is ook een aandachtspunt. En hoewel er een structuur ligt voor overleg en communicatie tussen de directie en de CvT schort het in de overleg en communicatie vanwege de wisselingen in de directie en het herbeleggen van taken bij andere inrichtingsmedewerkers. De RJI heeft een Jongerenraad met vertegenwoordiging vanuit de verschillende leefgroepen om verbeterpunten aan te kaarten. Een aandachtspunt hierbij is de aanwezigheid van de directie.

Aanbevelingen:

Aan de inrichting:

- Zorg ervoor dat verweerschriften tijdig worden afgehandeld.

Aan de CvT en de inrichting:

- Monitor de doorlooptijden van de klachten en achterhaal eventuele knelpunten om tot versnelling van de processen te komen.

3

Omgang met jongeren

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van de drie criteria screening, bejegening en rapportage en documentatie in op de vraag hoe het gesteld is met de omgang met de jongeren in RJI De Hunnerberg. Eerst schetsen de inspecties hun bevindingen en het hoofdstuk sluit af met een conclusie en afzonderlijke oordelen en waar van toepassing aanbevelingen op de getoetste criteria.

3.1 Screening

Als jongeren worden ingesloten is het van belang dat de inrichting zo snel mogelijk zicht krijgt op gezondheids- en veiligheidsrisico's. Hiertoe voeren meerdere disciplines in RJI De Hunnerberg een intakegesprek met de jongeren, namelijk de groepsleiders, de gedragswetenschapper, de medische dienst en de school.⁹

Een jongere komt de inrichting binnen via de binnenkomstafdeling delinquenten (BAD) (zie ook paragraaf 2.2 over huisregels en introductie). Door een medewerker van deze afdeling wordt een eerste intake uitgevoerd.

Intake medische dienst

Bij binnenkomst vult de jongere een vragenlijst 'gezondheid bij binnenkomst' in, waar wordt gevraagd naar ziektes en of allergieën. Wanneer jongeren hier positief op antwoorden worden jongeren tijdens kantoortijden direct gezien door de medische dienst. Op vrijdagavond en in het weekend, informeert de BAD-medewerker de inrichtingsverantwoordelijke waarna deze besluit of er direct medische zorg nodig is. Er kan dan contact opgenomen worden met de huisartsenpost, psychiater of gedragswetenschapper. Tijdens kantoortijden, als het geen spoed betreft, maakt de BAD-medewerker een afspraak met de medische dienst voor een intake.

De SPV'er maakt het medische dossier van de jongere zo compleet mogelijk. Hiervoor wordt bijvoorbeeld de huisarts van de jongere om informatie gevraagd. Bij de screening is altijd aandacht voor de medische voorgeschiedenis van een jongere, verslavingsproblematiek, soa's en seksuele ontwikkeling. Naast deze medische screening voert de SPV'er een psychiatrische screening uit. Afhankelijk van de uitkomst van de screening is ook een gesprek met een psycholoog of psychiater

⁹ De intake die het onderwijs afneemt komt aan de orde in paragraaf 2.3 over het activiteitenprogramma.

mogelijk. Medische bijzonderheden die de groepsleiding over de jongere moet weten, mailt de medische dienst naar de groep.

Intake gedragswetenschapper

Binnen drie dagen na binnenkomst voert de gedragswetenschapper een intakegesprek met de jongere. Verder neemt de SPV'er de Maysi-2¹⁰ af. Dit gebeurt binnen 24 uur na binnenkomst in de inrichting, tenzij zoals eerder gezegd een jongere op vrijdagavond of in het weekend binnenkomt want dan gebeurt het na het weekend. Een gedragswetenschapper kan in het weekend op indicatie naar de inrichting komen om de psychiatrische screening uit te voeren. De gedragswetenschapper leest het screeningsverslag van de SPV'er. Bij zorgen is er overleg tussen de SPV'er en de gedragswetenschapper en gaat één van hen met de jongere in gesprek.

De beschikbare voorinformatie verschilt per jongere en is afhankelijk van het voortraject. Er wordt gebruik gemaakt van de voorinformatie van ketenpartners zoals beschikbaar in het Landelijk Instrumentarium Jeugd¹¹ van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en de aanwezige justitiële voorinformatie via Justitiële Documentatie (JD)-online¹². Bij jongeren die aangemeld worden voor de leefgroepen bijzondere zorg is vaak al veel voorinformatie beschikbaar. Er zijn dan rapportages over de jongere met informatie over het delict of de kwetsbaarheid van de jongere waardoor hij niet op een reguliere groep kan verblijven.

Intake groepsleiding

Binnen 24 uur heeft de jongere een intakegesprek met de groepsleider van de leefgroep. Dit gebeurt aan de hand van een standaard checklist. Een groepsleider neemt voor de intake bijvoorbeeld de SDQ¹³ af. De groepsleiders en mentor van de jongere vullen de informatie uit de intake gedurende de instroomfase aan.

Intake individueel trajectbegeleider (ITB'er)

De ITB'ers voeren niet standaard een intakegesprek met de jongeren die nieuw binnenkomen. Het aantal ITB'ers is de afgelopen periode gehalveerd binnen RJI De Hunnerberg. De bedoeling is dat andere disciplines (bijvoorbeeld groepsleiding en school) de benodigde informatie over wonen, dagbesteding, vrijetijdsbesteding, sociaal netwerk en financiën in hun intake meenemen. Deze informatievragen zullen voornamelijk bij het onderwijs belegd worden. Tijdens het toezicht van de inspecties bestaat nog onduidelijkheid wie (welke functiegroep) op dit moment precies welke informatie uitvraagt.

¹⁰ Maysi-2 staat voor Massachusetts youth screening instrument versie twee. Dit is net als SDQ een screeningsinstrument dat als doel heeft psychische problemen in kaart te brengen. Maysi-2 is landelijk ingevoerd.

¹¹ Het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen is ontwikkeld voor jongeren van 12-18 jaar die met politie en justitie in aanraking komen. Het LIJ berekent het recidive risico en geeft een profiel van aanwezige beschermende en risicofactoren en eventuele zorgsignalen.

¹² JD-online is de digitale toegang tot het justitieel documentatieregister voor het verkrijgen van uittreksels en rapportages uit het persoonsdossier.

¹³ SDQ staat voor Strength and Difficulty. Dit is net als Maysi-2 een screeningsinstrument dat als doel heeft psychische problemen in kaart te brengen. SDQ is landelijk ingevoerd. Er wordt nog onderzocht of het instrument gevalideerd kan worden.

Check op de uitvoering

De verschillende disciplines leggen de uitkomsten van de intakes en screeningen vast in het digitale registratiesysteem JVS. De uitkomsten vormen de input voor het eerste perspectiefplan van een jongere. Het afdelingshoofd stuurt erop dat de verschillende disciplines tijdig de benodigde informatie en uitkomsten van de intakes en screeningen aanleveren. De gedragswetenschapper is eindverantwoordelijk voor de inhoud van het perspectiefplan en zorgt ervoor dat het eerste perspectiefplan compleet en definitief wordt gemaakt (zie ook paragraaf 6.1. over re-integratie-activiteiten).

3.2 Bejegening

De inspecties verwachten dat medewerkers de jongeren respectvol en menswaardig bejegenen met als doel een positieve groeps cultuur en een veilig leefklimaat.

Leefklimaat

Binnen RJI De Hunnerberg is aandacht voor het neerzetten van een positief leef- en leer klimaat en een positieve bejegening van de jongeren. Jongeren worden op een respectvolle manier behandeld, gemotiveerd en krijgen complimenten. Jongeren worden beoordeeld op het gedrag dat ze laten zien, niet op dat wat ze in het verleden hebben gedaan. De groepsleiding probeert naast de jongeren te staan en samen te werken aan de doelen van de jongeren. Zeker op de bijzondere zorggroepen lukt dit goed volgens de medewerkers.

De jongeren zijn over het algemeen tevreden over de manier waarop de medewerkers hen bejegenen. De jongeren spreken over een goede sfeer op de groepen. Medewerkers gaan volgens de jongeren op een goede manier met hen om.

De jongeren merken dat RJI De Hunnerberg het afgelopen half jaar de regels heeft aangescherpt. Verschillende disciplines bevestigen dat ook. De jongeren zijn hier minder tevreden over, omdat ze merken dat de regels een tijd niet zijn toegepast en nu weer wel.

YOUTURN-methodiek

RJI De Hunnerberg werkt op de kort verblijfsgroepen grotendeels conform de basismethodiek YOUTURN, op de lang verblijfsgroepen is dit beperkt het geval. Alle jongeren hebben een mentor en een co-mentor, met wie ze mentorgesprekken voeren. Verder hebben alle jongeren een YOUTURN-perspectiefplan. Op de kort verblijfsgroepen werken jongeren aan de YOUTURN-profielen en kunnen jongeren hun voortgang op deze profielen volgen op een bord, dat op de groep hoort te hangen om dit continu zichtbaar te laten zijn voor de jongeren. Tijdens het eerste inspectiebezoek stonden op sommige groepen de YOUTURN-borden op de grond. Jongeren hebben een eigen YOUTURN-map die gebruikt wordt als naslagwerk. Op de lang verblijfsgroepen gebruiken ze de mappen niet meer. Medewerkers van deze groepen geven aan dat YOUTURN niet passend is voor de vaak al oudere jongeren die daar verblijven. De gemiddelde leeftijd ligt op deze groepen boven de achttien jaar. Jongeren vinden de profielen vaak kinderachtig en weigeren aan de profielen mee te werken.

Jongeren van de kort en de lang verblijfsgroepen krijgen wekelijks TIP-bijeenkomsten¹⁴. Daarnaast krijgen jongeren op de kort verblijfsgroepen TOP's!-trainingen¹⁵ aangeboden. TOP's! is de vervanger van Equip.¹⁶ In de afgelopen periode is de TOP's!-training, door een tekort aan trainers, teruggebracht van twee keer naar één keer per week. Deelname is verplicht. Wanneer jongeren niet deelnemen moeten ze eerder naar hun kamer. Ook jongeren op de lang verblijfsgroepen zouden TOP's! moeten volgen. Veel jongeren die op de lang verblijfsgroepen verblijven, hebben TOP's! al doorlopen en nemen niet deel aan de trainingen. Voor hen is de inrichting op zoek naar een goed alternatief. Een aantal van deze jongeren volgt Get Smart¹⁷, maar ook hiervoor zijn niet alle (oudere) jongeren gemotiveerd.

De groepsleiders volgen, conform landelijke sectorale afspraken, jaarlijks een herhalingstraining YOUTURN. Daarnaast wordt een deel van de medewerkers jaarlijks getraind in TOP's. De inrichting houdt de aanwezigheid van de medewerkers bij met aanwezigheidslijsten.

3.3 Rapportage en documentatie

Een deugdelijke administratie en informatie-uitwisseling over de jongere en het verblijf in de inrichting dragen bij aan de adequate tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming. RJI De Hunnerberg houdt in dat kader van elke jongere een fysiek en een digitaal dossier bij. De JA beheert het fysieke dossier met daarin de persoons- en identificatiegegevens, justitiële stukken zoals vonnissen, de verblijfsgegevens waaronder ook rapporten en beschikkingen van disciplinaire straffen en ordemaatregelen en klachten van de jongere.

De inspecties hebben zestien door henzelf geselecteerde dossiers ingezien. De dossiers hanteren de wettelijke standaard indeling en door de inhoudsopgave en tabbladen zijn ze overzichtelijk ingedeeld. Ook de inhoud van de dossiers is conform de wettelijke vereisten. Jongeren hebben de mogelijkheid om hun dossier in te zien.

RJI De Hunnerberg werkt net als alle andere JJI's met digitale dossiers in het JVS dat bestaat uit twee onderdelen. Er is een onderdeel intelligente formulieren module (IFM) waar medewerkers alle inhoudelijke zaken over een jongere vastleggen zoals perspectiefplannen, verlofstukken, mentorgesprekken en voortgangsrapportages. In het andere deel, Jongeren Informatiesysteem (JIS), worden onder andere de bezoeken, incidenten en ordemaatregelen en disciplinaire straffen geregistreerd.

¹⁴ Bij TIP-bijeenkomsten krijgen jongeren onder begeleiding van een coach training om elkaar te helpen bij verantwoordelijk te denken en handelen. Hier wordt expliciet aandacht besteed aan het behalen van de vaardigheidsprofielen van de deelnemers.

¹⁵ TOP's! heeft in 2014 EQUIP vervangen en richt zich net als EQUIP op het verbeteren van sociale vaardigheden, omgaan met emoties en moreel redeneren. Het is de bedoeling dat deze training beter dan de EQUIP aansluit bij de jongeren in JJI's.

¹⁶ EQUIP maakt onderdeel uit van de YOUTURN-methodiek. EQUIP is een programma waarmee jongeren leren verantwoordelijkheid te dragen voor hun eigen denken en doen. Het doel is jongeren te motiveren en hen toe te rusten (equiperen) om elkaar te helpen en van elkaar te leren. Met EQUIP wordt gewerkt aan het ombuigen van een negatieve groepscultuur naar een cultuur waarin je rekening met elkaar houdt.

¹⁷ Get Smart is een interventie die zich richt op zelfstandigheid bij jongvolwassenen.

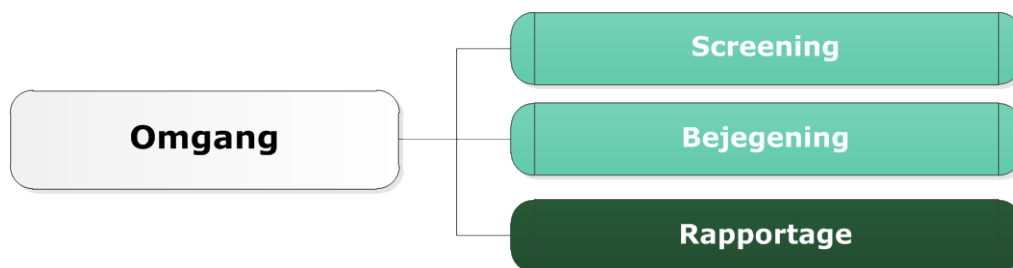
RJI De Hunnerberg houdt de voortgang van de ontwikkeling van de jongeren bij. Voor de jongeren van zowel de kort als lang verblijfgroepen zijn individuele rapportages (binnen de dagrapportage) in JVS beschikbaar. De gedragswetenschappers bewaken de voortgang van de jongeren vooral via deze individuele rapportages. In deze rapportages staat met welke basis- en ontwikkelprofielen de jongere bezig is en wat hij heeft gehaald. Verder is de voortgang van de jongeren zichtbaar in de verslagen van de mentorgesprekken en wekelijkse jongerenbesprekingen. Daarnaast vindt een check op de voortgang plaats tijdens de periodieke perspectiefplanbesprekingen (zie ook paragraaf 6.1 over re-integratie-activiteiten). Bij te weinig voortgang bespreekt de gedragswetenschapper de jongere in het PMO. Uitkomsten koppelt de gedragswetenschapper in de jongerenbespreking terug aan het team.

3.4 Conclusie, oordelen en aanbevelingen

Algemene conclusie

De inspecties oordelen overwegend positief over de omgang met jongeren. Jongeren worden bij binnenkomst gescreend op verschillende risico's en de inrichting zet een positief leefklimaat voor de jongeren neer. Verbeterpunten voor de inrichting zijn de tijdige medische screening van jongeren in het weekend, de uitvoering van de trainingen TOP's! of Get Smart bij de lang verblijfgroepen en het werken met de YOUTURN-profielen op de lang verblijfgroepen.

Figuur 3: Overzicht oordelen Omgang

Screening

De screening van jongeren in RJI De Hunnerberg voldoet overwegend aan de verwachtingen. Jongeren worden door de verschillende disciplines gescreend op gezondheidsrisico's, beveiligings- en beheersrisico's en de behoefte aan zorg.

De jongeren die op vrijdagavond binnen komen, worden echter niet binnen 24 uur gezien door de medische dienst. De afdelingshoofden zien erop toe dat de verschillende disciplines de intakes en screeningen tijdig uitvoeren en de uitkomsten verwerken in de eerste perspectiefplannen van jongeren. De gedragswetenschappers zorgen ervoor dat de perspectiefplannen compleet en definitief worden gemaakt.

De ITB'er voert echter geen intakegesprek met de jongeren, terwijl dit volgens het landelijke beleid wel zou moeten. Risico's op het gebied van continuïteit in onder andere wonen, sociaal netwerk en financiën worden zo niet gesignaleerd. De inrichting zoekt een oplossing door andere disciplines (bijvoorbeeld groepsleiding en

school) de taken van de ITB'er in hun intake te laten meenemen, maar tijdens het toezicht van de inspecties bestaat nog onduidelijkheid wie (welke functiegroep) precies welke informatie uitvraagt.

Aanbevelingen:

- Zorg ervoor dat jongeren in het weekend binnen 24 uur na binnenkomst medisch worden gescreend.
- Zorg ervoor dat de screeningstaken van de ITB'ers ook worden uitgevoerd.

Bejegening

De bejegening van jongeren in RJI De Hunnerberg voldoet overwegend aan de verwachtingen. Binnen de inrichting ligt de nadruk op het neerzetten van een positief leefklimaat en een positieve bejegening van de jongeren. De jongeren zijn over het algemeen tevreden over de sfeer en over hoe medewerkers met hen omgaan. Een verbeterpunt is dat de YOUTURN-methodiek op de lang verblijfgroepen niet volledig wordt uitgevoerd, omdat niet alle jongeren op de lang verblijfgroepen TOP's! of Get Smart volgen en er op deze groepen niet expliciet met de YOUTURN-profielen wordt gewerkt.

Aanbeveling aan de inrichting en aan DJI:

- Zorg ervoor dat jongeren op de lang verblijfgroepen ook begeleid worden volgens een basismethodiek met bijbehorende interventies om tot positieve gedragsverandering te komen.

Rapportage en documentatie

De manier van rapporteren en documenteren voldoet volledig aan de verwachtingen. RJI De Hunnerberg beheert zowel een fysiek als een digitaal dossier van de jongeren. Ook houdt de inrichting op verschillende manieren de voortgang van de ontwikkeling van de jongeren bij.

4

Interne veiligheid

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van de criteria preventie en beheersing van calamiteiten, tegengaan van agressie en geweld en drugsontmoediging in op de vraag hoe het gesteld is met de interne veiligheid in RJI De Hunnerberg.

Eerst schetsen de inspecties hun bevindingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie en afzonderlijke oordelen en waar van toepassing aanbevelingen op de getoetste criteria.

4.1 Preventie en beheersing van calamiteiten

Volgens nationale en internationale regelgeving moeten JJI's beschikken over procedures en systemen om de veiligheid van de jongeren, de medewerkers en bezoekers in de inrichting te waarborgen. Expliciet is bepaald dat inrichtingen tenminste dienen te beschikken over een geldende gebruiksvergunning, een calamiteitenplan inclusief heldere en geoefende procedures voor de inzet van externe hulpverleningsdiensten en een gekwalificeerde en geoefende bedrijfshulpverleningsorganisatie (BHV).

Veiligheidsprocedures

De gebruiksvergunning van RJI De Hunnerberg dateert van 2007. In 2014 heeft een revisie van tekeningen plaatsgevonden wegens de nieuwbouw. Er is toen geen nieuwe gebruiksvergunning aangevraagd. RJI De Hunnerberg beschikt over calamiteitenmappen conform een indeling zoals DJI die voorschrijft. De documenten in de calamiteitenmappen dateren van 2010, waarbij niet duidelijk is of deze daarna nog op de actualiteit zijn beoordeeld. Een uitzondering daarop vormt de documentatie over de bedrijfshulpverleningsorganisatie (BHV), deze is uit 2015. Medewerkers hebben een eigen verantwoordelijkheid in het actueel houden van hun kennis over optreden bij calamiteiten. De instructies zijn terug te vinden op het intranet en in sommige gevallen, zoals een het protocol voor suïcide, in een map op de kamer van de teamleiders. Uit de interviews blijkt dat medewerkers niet altijd goed op de hoogte zijn van de instructies bij calamiteiten. Ook de vindplek is niet bij iedereen bekend. Er wordt door leidinggevenden niet gecontroleerd of medewerkers weten hoe zij moeten handelen bij calamiteiten en of zij dat daadwerkelijk kunnen.

Bedrijfshulpverleningsorganisatie (BHV)

Binnen RJI De Hunnerberg moeten rond de honderd medewerkers BHV opgeleid zijn. Of mensen BHV opgeleid moeten zijn is afhankelijk van hun functie. Dit zijn in

elk geval alle groepsleiders, alle pedagogisch medewerkers en alle beveiligers. Als iemand wel opgeleid moet zijn, maar dat nog niet is, krijgt deze tot het moment dat de opleiding is afgerond nog geen BHV-rol. De BHV- coördinator plant alle herhalingsopleidingen in en houdt de geldigheid van de certificaten bij. Hij krijgt ook de overzichten van de medewerkers die daadwerkelijk naar de training zijn geweest. Samen met de opleidingscoördinator houdt hij het overzicht bij van de opkomst bij de BHV-herhalingsopleidingen. De enige reden waarom medewerkers niet naar de opleiding gaan is wanneer zij langdurig ziek, gedetacheerd of met zwangerschapsverlof zijn.

Er is een rooster voor de dag- en de nachtdiensten wie is aangewezen als BHV-medewerker. Elke nacht hebben minimaal zes mensen dienst om ook dan voldoende BHV'ers in de inrichting te hebben.

(Brand)veiligheid

In het BHV-jaarplan 2015 zijn verscheidene oefeningen gepland. Binnen RJI De Hunnerberg is er structureel oefenoverleg. Deelnemers zijn de coördinator BHV, een vertegenwoordiger van het onderwijs, de teamleider beveiliging en een vertegenwoordiger vanuit de discipline zorg en opvoeding. Elke zes weken vindt het overleg plaats met als doel het praktisch voorbereiden van de oefeningen en deze uitvoeren en evalueren. In 2015 zijn er drie calamiteitenoefeningen geweest met externe hulpverleners. In totaal zijn er vijftien verschillende oefeningen geweest, variërend van kleine oefeningen, oefeningen in crisismanagement tot BHV-oefeningen en oefeningen met externen. Geïnterviewden geven aan recent nog een gijzelings-oefening te hebben gehad.

Elke dag lopen de beveiligers rondes om te controleren of alle vlucht- en brandroutes vrij zijn en of er geen brandbaar materiaal is. Zij controleren of alle deuren die dicht moeten zijn, ook dicht zijn. Alle kamers zijn voorzien van rookmelders. Deze worden door een extern bedrijf gecontroleerd en zo nodig vervangen. Het BHV brandweergedeelte komt in de BHV-opleiding aan bod. Tijdens oefeningen komen andere delen van het calamiteitenplan, dan de BHV, aan bod, maar niet iedereen is bij die oefeningen aanwezig.

Indien er in de nacht iets gebeurt met een jongere, gaat de wachtcommandant bij hem kijken. De achterwacht wordt telefonisch geïnformeerd. Als er een noodgeval is, volgt er direct actie en gaan twee mensen van de beveiliging naar de jongere toe. Binnen drie minuten kunnen ze bij de jongere zijn.

Het afhandelen van incidenten en calamiteiten

Incidenten met een veiligheidsrisico worden gemeld in het systeem JVS. Daarmee heeft de inrichting overzicht over het aantal en soort incidenten. Naast incidenten die betrekking hebben op jongeren, worden ook incidenten geregistreerd die betrekking hebben op medewerkers of de organisatie. Ook incidenten op de school worden hierin meegenomen. RJI De Hunnerberg kent het Incidentenloket en de Incidentencommissie. Het Incidentenloket heeft een coördinerende en controlerende rol bij het verzamelen en registreren van alle incidenten in de organisatie. Het Incidentenloket ziet er op toe dat ernstige incidenten of complexe incidenten door de Incidentencommissie in behandeling worden genomen. Het Incidentenloket wordt bemand door de kwaliteitsmedewerker en de directiesecretaris.

Risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E)

RJI De Hunnerberg beschikt over een arbo-managementsysteem om RI&E aspecten actueel te houden. De verschillende deel-RI&E's die de inspecties hebben gezien zijn uit 2012. Er is een jaarplanning voor 2015 gemaakt om elf deel RI&E's uit te zetten. Voor één van deze deel-RI&E's: Blus- en hulpmiddel BHV, hebben de inspecties ook een voorstel tot een plan van aanpak gezien voor 2015. Voor de overige onderdelen uit de planning 2015 hebben de inspecties zo'n plan van aanpak niet gezien. Buiten het gebruik van geweldsmiddelen heeft RJI De Hunnenberg geen RI&E over agressie en geweld gemaakt.

4.2 Tegengaan van agressie en geweld

Nationale en internationale regelgeving schrijft voor dat JJI's moeten beschikken over procedures die het risico op geweld tot een minimum beperken.

Uit de incidentenrapportage over 2014 komt naar voren dat er in 2014 in totaal 127 meldingen zijn geregistreerd van verbaal en fysiek geweld tussen jongeren onderling en van jongeren tegen personeel. Ongeveer twee derde van de meldingen betrof verbaal geweld. Vergeleken met 2013 is het aantal incidenten met fysiek geweld tegen personeel meer dan verdrievoudigd, van zeven naar 24. Of het fysiek geweld tegen jongeren of personeel ook tot letsel heeft geleid en of er een dokter is geconsulteerd, is niet bekend. In de incidentenanalyse over 2014 heeft de inrichting niet geanalyseerd waar deze stijging van geweldsincidenten vandaan is gekomen, er is toen alleen gekeken naar het aantal incidenten van verbaal en fysiek geweld per afdeling.

In het jaarplan 2015 is een aantal acties benoemd om geweld tussen jongeren onderling of van jongeren tegen personeel te voorkomen c.q. het aantal incidenten te verminderen. Genoemd zijn onder andere het regelmatig geven van de gedragsinterventie 'Agressieregulatie' en het verhogen van de alertheid van medewerkers rondom signalen voorafgaand aan incidenten. Zodra de signalen merkbaar zijn moet er de-escalerend worden gewerkt om zo incidenten te voorkomen.

Uit de interviews kwam naar voren dat de medewerkers vragen hebben op het gebied van de beveiliging en veiligheid, maar dat zij van het management geen afdoende antwoorden krijgen. Zo is het voor de medewerkers onduidelijk waar de grens ligt tussen opvoeden en straffen.

Training in het omgaan met agressie en geweld

De fysieke weerbaarheidstraining voor medewerkers van de inrichting bestaat uit tien trainingen per jaar. Deze training is voor groepsleiders en beveiligers en is gericht op de-escaleren en op fysiek ingrijpen. Er zijn werk- en dienstinstructies over het gebruik van geweldsmiddelen. Deze worden tijdens de weerbaarheidstraining met de medewerkers doorgenomen. De trainer observeert daadwerkelijke alarmsituaties zodat hij deze ervaringen kan gebruiken in de trainingen. Er zijn twee tot vier vaste momenten per week waarop medewerkers een training kunnen volgen. Zij kunnen zelf bepalen wanneer zij meedoen aan de training, per jaar moeten zij tien keer trainen. De trainer houdt een registratie bij van de aanwezigheid. De leidinggevenden kunnen de aanwezigheidsregistratie opvragen bij de trainer. Uit de totaalregistratie blijkt dat nog geen vijftig procent van de medewerkers het verplichte aantal trainingen haalt. De aandacht hiervoor is

weggeëbd ten tijde van de reorganisatie. De medewerkers van het onderwijs volgen weerbaarheidstrainingen via hun eigen werkgever. Die vinden drie keer per jaar plaats.

Intern Bijstandsteam (IBT)

RJI De Hunnerberg beschikt over een eigen IBT. In 2015 is dat ongeveer tien keer ingezet. Ten opzichte van andere JJI's is dit vaak. In sommige JJI's grijpt het IBT hooguit één keer per jaar in. Als er in RJI De Hunnerberg voldoende IBT'ers in dienst zijn, is het IBT binnen een kwartier paraat. Indien mogelijk wordt er voor gekozen om het IBT als ultimatum remedium in te zetten om zo verdere escalatie te voorkomen. Voorbeelden van situaties waar het IBT is ingezet in 2015: brandstichting door een jongere op zijn kamer 's nachts en een situatie van ernstig fysiek geweld van een jongere naar een medewerker. Uit de RI&E blijkt dat niet alle leden van het IBT voldoende geschoold zijn in het toepassen van mechanische middelen.

Toezicht op kwetsbare plekken

Om agressie te voorkomen is het van belang dat er voldoende toezicht van medewerkers is op kwetsbare plekken waar jongeren samenkomen zoals, het onderwijs, luchtplaatsen, gangen en douches.

Tijdens het onderwijs is er buiten de docent geen andere toezichthouder. Een docent geeft les aan (gemiddeld) acht leerlingen. De klaslokalen zijn zodanig gesitueerd dat er binnen dertig seconden na het maken van alarm groepsleiders in de klas kunnen zijn voor ondersteuning. Bovendien ligt er een afspraak dat jongeren die op de groep onrustig zijn niet naar het onderwijs gaan als ingeschat wordt dat dat onveilig is voor de onderwijzers of de klasgenoten. Uit interviews blijkt dat er tijdens de les situaties zijn waarbij docenten dreigen met op het alarm drukken om jongeren te laten luisteren.

Beveiligers kunnen met camera's meekijken op onder meer de sportvelden en de gangen waar jongeren komen. Ze kunnen niet op alle luchtplaatsen meekijken. Sinds kort beschikt RJI De Hunnerberg over camera's waarmee beelden worden opgeslagen en indien gewenst teruggekeken.

Als het onrustig is op een groep loopt er een beveiligingsmedewerker langs die contact maakt met de jongeren. Dit werkt vaak de-escalerend. Per groep is er afgewogen hoe het toezicht op het luchten moet zijn. Op de kort verblijfgroepen is er afhankelijk van het aantal jongeren minstens één groepsleider bij. Op een lang verblijf groep waar jongeren een traject volgen, mogen jongeren zonder een groepsleider op de luchtplaats komen. Het is volgens de directie de bedoeling dat een groepsleider wel zicht op de luchtplaats heeft. Dit was tijdens het inspectie-bezoek niet het geval. Op deze luchtplaats is ook geen cameratoezicht. Bij het bezoekmoment wordt er toezicht gehouden door twee medewerkers. Het bezoek vind plaats in de personeelskantine en daar is geen cameratoezicht. Elke leefgroep heeft een gezamenlijke doucheruimte. Sommige groepen hebben volledig opgetrokken douchecabines en andere nog douchehokjes die slechts tot borsthoogte zijn afgeschermd. De inrichting gaat deze ook verbouwen tot cabines. Er is dan weliswaar minder toezicht, maar meer privacy voor de jongere.

Bij de medische dienst is er in verband met de privacy geen direct toezicht mogelijk. Medewerkers screenen of spreken de nieuw binnengekomen jongeren bij de medische dienst op kantoor. Er ligt een afspraak dat een beveiliging of groepsleider op de gang blijft wachten. Of dit ook daadwerkelijk altijd zo is, betwijfelen de geïnterviewden.

Veiligheidsgevoel

De meeste medewerkers die de inspecties hebben gesproken voelen zich veilig op hun werk.

Opvang van en nazorg aan medewerkers

Er is een opvang- en nazorgteam, zij bieden eerstelijns opvang aan medewerkers na een incident. In principe zijn dat interne vrijwilligers die daarvoor opgeleid zijn. Zij komen bij elkaar om casuïstiek te bespreken en van elkaar te leren. Uit de afhandeling van incidenten waarbij medewerkers slachtoffer zijn geweest, blijkt dat sommigen van hen niet altijd goed op de hoogte zijn van hun rechten, bijvoorbeeld over het doen van aangifte of over medische nazorg na bijvoorbeeld een bijtincident.

Evaluëren incidenten

Na een alarmsituatie wordt er binnen het team kort geëvalueerd. Incidenten met geweld worden altijd gemeld in JVS. In paragraaf 4.1. kwam het Incidentenloket al aan de orde dat zorg draagt voor evaluaties van incidenten inclusief de geweldincidenten. In het geval een geweldsincident waarbij een medewerker betrokken is, vindt altijd een melding ongevallenregistratie plaats. Leidinggevenden moeten hier wel regelmatig aan herinnerd worden. De maatregelen worden besproken binnen de arbo-kolom (aanwezigen: algemeen directeur, preventiemedewerker, HR-adviseur, hoofd veiligheid, BHV-Coördinator, bedrijfsarts en vertegenwoordiger van de OR). Het aantal incidenten is de afgelopen jaren toegenomen. Voor 2016 is het verbeteren van - en het gelijktrekken binnen de drie locaties van de RJI - de ongevallen- en incidentenregistratie op de agenda gezet.

4.3 Drugsontmoediging

De inspecties verwachten dat er in de inrichting sprake is van actieve drugsbestrijding die plaatsvindt op basis van vastgesteld beleid.

RJI De Hunnerberg beschikt over een visie op middelengebruik. Deze visie is gebaseerd op de door DJI hierover opgestelde visie. De uitgangspunten van de visie zijn dat invoer en gebruik van drugs niet zijn toegestaan. De RJI wil een transparant en specifiek drugsontmoedigingsbeleid voeren en zich daarbij richten op preventie, behandeling, toezicht en controle. Jongeren met problematisch middelengebruik of verslavingsproblematiek moeten de juiste behandeling krijgen. De RJI wil de visie op het middelengebruik elke twee jaar evalueren. De versie die de inspecties hebben ontvangen dateert uit augustus 2012. Bezoekers worden zowel mondeling als schriftelijk geïnformeerd over de geldende voorschriften.

Preventie en verslavingsbegeleiding

De inspecties verwachten dat drugsontmoediging is gericht op preventie en verslavingsbegeleiding door daartoe opgeleid personeel. RJI De Hunnerberg ziet drugsgebruik door de jongeren als een groot probleem. Urine- en kamercontroles zijn de meest ingezette vormen om drugsgebruik proberen te voorkomen. Bij

jongeren waarvan bekend is dat zij veelgebruiker zijn zet de JJI een extra programma in met als doel (extern) gemotiveerd te worden te stoppen. Alle jongeren die drugs gebruiken, krijgen de training Brains4use die gericht is op het stoppen van het gebruik. Bij de behandeling van verslavingen worden ook de behandelinstellingen Tactus en Iriszorg ingezet. Zo hebben de jongeren die drugs gebruiken en een verlofstatus hebben vaak ambulante verslavingsbegeleiding van Tactus.

Controlemiddelen

De inspecties verwachten dat de inrichting jongeren regelmatig controleert op het bezit en het gebruik van drugs. De inrichting voert urine- en kamercontroles uit. Dit gebeurt zowel steekproefsgewijs als op indicatie.

Voor de kamercontroles ligt een taakverantwoordelijkheid bij de leefgroepen. Hiervoor beschikken de groepen over een schema. Het schema is random ingevuld. Er is geen patroon in de planning te ontdekken. Daarnaast vinden op indicatie kamercontroles plaats, maar dit gebeurt incidenteel. In de maanden oktober, november en december hebben er in totaal respectievelijk 27, 50 en 23 kamercontroles plaatsgevonden. Voor de maand december varieert de frequentie per groep van drie tot zeven kamers. Bovendien zijn sommige controles in die periode op dezelfde kamer. Uit de interviews blijkt dat jongeren maandenlang geen enkele kamercontrole krijgen. Volgens geïnterviewden wordt er bij de kamercontroles ook met enige regelmaat gebruik gemaakt van drugshonden.

Een jongere wordt steekproefsgewijs of op indicatie gevisiteerd na begeleid en onbegeleid verlof. De indicaties voor de visitatie worden vastgelegd in het perspectiefplan van de jongere. Hiervoor zijn de veiligheidsinschattingen de basis. De inrichting werkt met de zogenoemde V-lijst. Op deze lijst worden per dag alle externe bewegingen van de jongeren genoteerd. Het afdelingshoofd en gedragswetenschapper bepalen gezamenlijk welke jongere gevisiteerd dient te worden. Dit wordt dan aangegeven op de V-lijst.

Urinecontroles (UC's) vinden na verlof vinden op indicatie plaats. Bij een vermoeden van drugsgebruik wordt de jongere gecontroleerd middels een UC. Dit is geprotocolleerd. Wanneer het gebruik vermindert, worden de UC's ook verminderd. Bij herhaaldelijk drugsgebruik kunnen de UC's geïntensiveerd worden. De inrichting houdt bij hoeveel UC's zij afneemt, met welke reden en met welke uitslag. Bovendien is de registratie gespecificeerd op leefgroep. Zo kan de inrichting nagaan of het ingezette beleid effect heeft.

Na bezoek worden de jongeren altijd gefouilleerd. Tijdens het bezoek houden twee medewerkers toezicht.

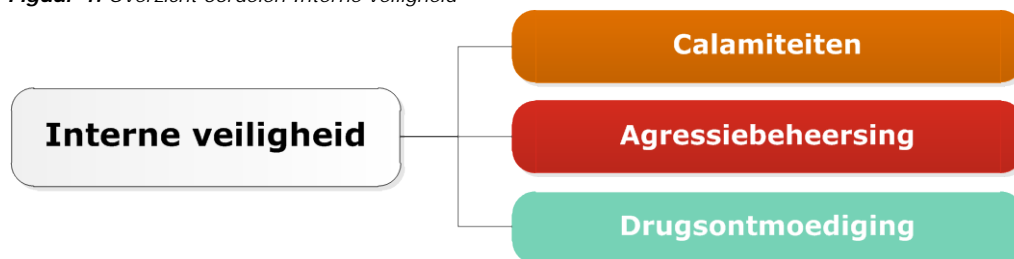
4.4 Conclusie, oordelen en aanbevelingen

Algemene conclusie

De wijze waarop RJI De Hunnerberg zorg draagt voor de interne veiligheid binnen de inrichting is redelijk kritisch. De belangrijkste verbeterpunten hebben betrekking op de agressiebeheersing.

Figuur 4: Overzicht oordelen Interne veiligheid

Preventie en beheersing van calamiteiten

RJI De Hunnerberg voldoet op het criterium preventie en beheersing beperkt aan de verwachtingen. Hoewel er een operationele BHV-organisatie is die de verplichte oefeningen uitvoert, blijkt tijdens het toezicht van de inspecties dat medewerkers niet altijd goed op de hoogte zijn van de instructies bij calamiteiten. Ook de vindplek van instructies is niet bij iedereen bekend en leidinggevend en gaan niet na of medewerkers weten hoe zij moeten handelen bij calamiteiten en of zij dat daadwerkelijk kunnen. Ook het actueel houden van de RI&E en het uitbreiden van de RI&E op het onderdeel agressie en geweld verdient verbetering. RJI De Hunnerberg beschikt over een systeem om incidenten te registreren, analyseren en naar aanleiding hiervan verbeteringen door te voeren.

Aanbeveling:

- Zorg voor meer bekendheid met de instructies ten aanzien van calamiteiten. Doe dit onder andere door medewerkers op de vindplek te attenderen en door na te gaan of medewerkers handelen volgens deze instructies.
- Zorg voor een actuele en volledige RI&E.

Tegengaan agressie en geweld

De inrichting neemt onvoldoende maatregelen om agressie en geweld te voorkomen en beheersen. Medewerkers van de inrichting en de school zijn onvoldoende getraind in het omgaan met agressie en geweld. De inspecties constateren dat nog geen vijftig procent van de medewerkers van de inrichting het verplichte aantal trainingen in het omgaan met agressie en geweld haalt. Dit brengt risico's met zich mee. Medewerkers die onvoldoende getraind zijn vormen bij het ingrijpen tijdens een agressie-incident een risico op de veiligheid van zichzelf, andere medewerkers en jongeren. Ook de onderwijzers beheersen de kennis en vaardigheden omtrent agressie en geweld onvoldoende. Zij dreigen het alarm te gebruiken om jongeren te laten luisteren. Medewerkers moeten beter toegerust zijn met vaardigheden om situaties waar de gemoederen oplopen te de-escaleren.

RJI De Hunnerberg zet bovendien veel vaker dan andere JJI's het IBT in. Dit roept de vraag op of medewerkers in een eerder stadium een agressie incident niet adequaat kunnen ombuigen of adresseren. Ingrijpen door een IBT is bedoeld voor uitzonderlijke situaties en heeft veel impact op jongeren en medewerkers. Bovendien zijn niet alle leden van het IBT voldoende geschoold in het toepassen van mechanische middelen zoals handboeien.

Ook het toezicht op kwetsbare plekken in de inrichting voldoet niet aan de verwachtingen. Voor de langverblijfgroep waar jongeren een traject volgen, maakt de inrichting de inschatting dat geen toezichthouders op de luchtplaats nodig zijn.

Toezicht vanaf de leefgroep op de luchtplaats is naar hun inschatting voldoende. De inspecties stellen vast dat dit toezicht vanaf de leefgroep ontbreekt. De inspecties vinden dat als beide groepsleiders binnen zijn en de jongeren buiten, uit het zicht, er te weinig toezicht is op een plek waar altijd enige vorm van toezicht op jongeren mag worden verwacht. Verder bestaat er twijfel over de daadwerkelijke aanwezigheid van een toezichthouder op de gang tijdens momenten van screening.

Ten aanzien van het registreren en analyseren van geweldsincidenten voldoet de inrichting niet aan de verwachtingen. Ten eerste is het niet duidelijk of het fysiek geweld tegen jongeren of personeel ook tot letsel heeft geleid en of er een dokter is geconsulteerd. Ten tweede beperkt RJI De Hunnerberg zich in de analyses van meldingen over agressie en geweld tot het vaststellen hiervan. Er wordt niet gezocht naar de (basis) oorzaken. Maatregelen als 'verhoogde alertheid creëren onder medewerkers' sluiten daarom wellicht niet aan bij het probleem.

Aanbeveling:

- Investeer in maatregelen over voorkomen en beheersen van agressie en geweld. Doe dit ten minste door:
 - alle medewerkers die contact hebben met jongeren voldoende te trainen in het voorkomen en beheersen van agressie en geweld;
 - te onderzoeken wat de oorzaken zijn van aanzienlijke stijgingen in het aantal geweldsincidenten;
 - te onderzoeken waarom er sprake is van zo'n frequente inzet van het IBT;
 - het IBT voldoende op te leiden in het toepassen van mechanische middelen;
 - voor voldoende toezicht op kwetsbare plekken te zorgen;
 - de registratie en analyse van geweldsincidenten te verbeteren zodat er passende verbetermaatregelen kunnen worden getroffen.

Drugsontmoediging

Op het punt van de drugsontmoediging voldoet de inrichting overwegend aan de verwachtingen. De inzet van urinecontroles heeft de inrichting onderbouwd in het perspectiefplan van de jongeren. Bij sommige jongeren gebeurt dit (in periodes) frequent en bij andere incidenteel. Fouilleren en visiteren wordt steekproefsgewijs en op indicatie uitgevoerd. De kamercontroles zijn zodanig gepland dat het voorkomt dat sommige jongeren maandenlang geen controle hebben. Dit is, mede in het licht van het op kamer hebben van andere contra bande, een te lage frequentie.

Aanbeveling:

- Voorkom dat jongeren maandenlang geen enkele kamercontrole krijgen. Stel een minimale frequentie in bij jongeren die een lage risico inschatting hebben.

5

Maatschappij- beveiliging

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van het criterium beveiligingsvoorzieningen en toezicht uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de maatschappijbeveiliging in RJI De Hunnerberg. Dit houdt in dat de inspecties kijken of de procedures en systemen die bijdragen aan handhaving van het beveiligingsniveau van de inrichting worden toegepast.

5.1 Beveiligingsvoorzieningen en -toezicht

Een inrichting dient maatregelen te treffen ter voorkoming van ontvluchtingen. Hierbij gaat het om de statische beveiligingsaspecten, zoals de apparatuur en de dynamische beveiligingsaspecten, zoals het beveiligingstoezicht.

Statische beveiligingsaspecten

Een beveiligingsmaatregel is het scheiden van de leefgroepen ter voorkoming van contact tussen verschillende groepen jongeren. In RJI De Hunnerberg zijn de leefgroepen van elkaar gescheiden en elke groep heeft een eigen plek om te kunnen luchten. Twee kort verblijfgroepen hebben tegelijk luchtmomenten en de jongeren kunnen vanaf hun luchtplaatsen contact met elkaar maken. Om dat te verhinderen is er een grasheuvel aangelegd tussen de luchtplaatsen zodat zij elkaar niet meer kunnen zien. Vanwege de komst van de meisjes in januari 2016 zijn de risico's rondom de beveiliging onderwerp van gesprek. De meisjes worden geplaatst op één leefgroep. Er is tussen de jongens en meisjesgroep geen direct contact mogelijk, wel kunnen de jongens en meisjes elkaar vanuit hun groep zien bij het sporten op het kunstgrasveld.

Alle medewerkers dragen een alarmeringssysteem (pieper) en hebben instructies gehad over het gebruik hiervan. De inrichting heeft meerdere deuren die op afstand elektronisch ontgrendeld worden, er zijn deuren met sluiswerking en er zijn deuren die enkel met een sleutel geopend kunnen worden. Piepers en elektronische deuren worden regelmatig gecontroleerd. Wat niet werkt wordt direct vervangen. De controles worden veelal uitgevoerd door de nachtdienst.

De toegangscontroles worden toegepast op personeel en bezoekers. Telefoons moeten de medewerkers na de detectiepoorten in een kluis stoppen. Deze kluis bevindt zich in de gang. Er wordt van uit gegaan dat elk personeelslid zich houdt aan de afspraak geen telefoon mee naar binnen te nemen.

Bezoek aan de jongeren moet 'piepvrij' door de detectiepoort binnenkomen. Wanneer bezoekers zich melden, schrijft de beveiliging deze altijd in. Hierbij wordt er gelet op hoe de bezoekers zich gedragen. De entree bij RJI De Hunnerberg is klein. De medewerkers ervaren dat het binnenkomen van het bezoek voor de jongeren bij de bezoekenmomenten een chaotische situatie is. Tussen het binnenkomen van verschillende bezoekers blijft de tussendeur open staan. De buitendeur is dan wel gesloten. Als de controle van het bezoek op de juiste wijze zou worden uitgevoerd, moet de tussendeur tussendoor dicht gaan.

Na bezoek vindt er geen identiteitscontrole plaats op de jongeren met behulp van biometrie-apparatuur. In de bezoekzaal zijn geen camera's. In de gangen met vergrendelde deuren wel. Ook op de sportvelden en de omtrekhekken staan camera's. Wanneer er vermoedens zijn van contrabande worden jongeren na het bezoek gevisiteerd.

Sinds kort beschikt RJI De Hunnerberg over camera's waarvan de beelden ook opgeslagen kunnen worden.

Voordat jongeren naar het onderwijs gaan, moeten ze door een metaaldetectiepoort. In de ruimte voor houtbewerking wordt gereedschap bewaard in een kast die afgesloten kan worden. De medewerker controleert aan het eind van de les de ruimte op compleetheid van materialen. Ook bij het verlaten van de ruimte gaan jongeren door een metaaldetector.

In het jaarplan 2015 staat een aantal punten over de veiligheid benoemd dat aandacht behoeft. Het gaat om de Personen zoek installatie (PZI) die vervangen moet worden, het bijplaatsen van steunzenders om de dekking van de locatie-melders te vergroten en het oplossen van het ruimtegebrek op de centraalpost.

Dynamische beveiligingsaspecten

Een inrichting dient te beschikken over veiligheidsprocedures en deze ook na te leven. Daarnaast moeten de medewerkers goed zijn toegerust voor hun beveiligingstaak en moeten de controles, zoals toezicht op buitenactiviteiten, zo zijn ingericht dat de kans op een onttrekking zo klein mogelijk is.

Overdag zijn er altijd twee groepsleiders per leefgroep aanwezig. De groepsleiders voeren controles uit op de leefgroep, zo tellen zij voor het overdragen van de dienst aan de nachtdienst de aanwezige jongeren op de groep. De volgende ochtend vindt vervolgens weer een overdracht plaats. Mocht er in de nacht iets gebeuren met een jongere, dan komt de wachtcommandant ter plaatse. De achterwacht (afdelingshoofd) wordt hier telefonisch van op de hoogte gebracht.

Tijdens de bezoeken zijn twee groepsleiders aanwezig. De beveiliging registreert bezoek bij binnenkomst en controleert het bezoek door middel van de detectiepoort. Wanneer er vermoedens zijn dat jongeren tijdens het bezoek goederen krijgen, worden zij na het bezoek gevisiteerd.

De groepsleiders en beveiligers voeren kamerinspecties uit. Zoals in paragraaf 4.3. over drugsontmoediging aan de orde kwam, komt het voor dat jongeren maandenlang geen controle kunnen krijgen. Jongeren krijgen hierdoor ook teveel gelegenheid om contrabande op kamer te hebben die ontvluchtingen mogelijk maakt.

De beveiligingsmedewerkers mogen zelf kiezen op welke post ze zitten. Om scherp te blijven op eventuele beveiligingsincidenten mogen beveiligers maximaal twee uur achtereen de beelden van de camera's controleren. In de inrichting geldt geen rouleersysteem. Het kan dan ook voorkomen dat een medewerker de hele dag bij de entree zit.

RJI De Hunnerberg heeft geen beleidsplan veiligheid. De visie veiligheid van DJI is het uitgangspunt. Daarnaast beschikt de inrichting over diverse werkinstructies voor de medewerkers over beveiligingsprocedures, die ook in de trainingen aan bod komen.

In gesprek met de inspecties heeft de directie aangegeven dat de taken van de beveiligingsmedewerkers uitgebreid zouden kunnen worden, zo zouden deze bijvoorbeeld toezicht op bezoek kunnen houden in plaats van de groepsleiders. Ook zouden de beveiligingsmedewerkers mee kunnen met begeleid verlof, zij zijn immers ook getraind in de methode Samen Uit Samen Thuis (SUST).¹⁸

Beveiligingsmedewerkers bepalen op basis van een professioneel oordeel of controle van spullen nodig is wanneer jongeren terug komen van verlof en zij hier aanleiding toe zien. Controle mag alleen worden uitgevoerd in de aanwezigheid van twee andere collega's. De visitatieruimte bij de BAD ervaren de medewerkers als onhandig om het visiteren goed uit te kunnen voeren.

Eén keer in de maand hebben de beveiligingsmedewerkers een vergadering, waar ze 'table top' oefeningen doen. Hier worden thema's doorgesproken die door het personeel belangrijk gevonden worden. Een voorbeeld is het oefenen met de portofoon.

5.2 Conclusie, oordelen en aanbevelingen

Op het criterium beveiligingsvoorzieningen en toezicht voldoet de inrichting beperkt aan de verwachtingen. Hoewel de inrichting beschikt over voldoende procedures liggen er voor de uitvoering ervan belangrijke verbeterpunten. Ten eerste is er bij het binnenkomen van het bezoek onvoldoende zicht op wie er binnenkomt en of men ook 'piepvrij' de inrichting binnenkomt. Ten tweede hebben de inspecties vastgesteld dat medewerkers hun telefoon na de toegangscontrole in een kluis moeten stoppen en in theorie op deze manier ook in de inrichting zouden kunnen meebrengen. Dit kan leiden tot ongewenste situaties. Ten derde worden goederen van jongeren bij terugkeer na het (tijdelijk) verlaten van de inrichting, niet stelselmatig gecontroleerd op het voorhanden hebben van contrabande. Ten vierde hanteert de beveiliging geen rouleersysteem waardoor het kan het voorkomen dat beveiligingsmedewerkers hun hele dienst naar een camerabeelden kijken. Voor de alertheid is dit geen wenselijke situatie.

¹⁸ SUST is een trainingsprogramma waardoor verlofbegeleiders professioneel en met voldoende scherptheit jeugdigen kunnen begeleiden in de openbare ruimte.

Figuur 5: Overzicht oordelen Maatschappijbeveiliging

Aanbevelingen:

- Pas de toegangscntrole zodanig aan dat er voldoende tijd en ruimte is om medewerkers, bezoekers en hun meegebrachte goederen te controleren.
- Zorg ervoor dat beveiligingsmedewerkers voldoende afwisseling hebben in hun taken (rouleren). Doe dit met name voor de medewerkers die langdurig camerabeelden uitlezen.
- Zorg voor stelselmatige controle op goederen van jongeren op het invoeren van contrabande, na het (tijdelijk) verlaten van de inrichting.

6

Maatschappelijke re-integratie

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van twee criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de maatschappelijke re-integratieactiviteiten in RJI De Hunnerberg. Deze criteria zijn dat er een plan opgesteld moet worden om de jongeren in de maatschappij te kunnen laten re-integreren en dat er een verlofsysteem moet zijn dat bijdraagt aan de re-integratie.

6.1 Re-integratieactiviteiten

De inspecties verwachten dat de inrichting op basis van verzamelde gegevens een richtinggevend plan voor de re-integratie van de jongere opstelt. De informatie die voortkomt uit de screenings (zie paragraaf 3.1) moet uiteindelijk samenkomen in het eerste perspectiefplan. Een perspectiefplan kent een vast format. De beginselenwet JJI's schrijft voor dat het eerste perspectiefplan eerst met de jongere moet worden besproken voordat de inrichting het vaststelt.¹⁹

Totstandkoming en tijdigheid perspectiefplan

De gedragswetenschapper is verantwoordelijk voor het opleveren van zowel het eerste perspectiefplan als de vervolgperspectiefplannen. Naast de groepsleiding leveren ook andere disciplines, zoals de ITB'ers, de school en de medische dienst hieraan een bijdrage. De disciplines plaatsen de informatie die ze hebben over een jongere in IFM in het digitale registratiesysteem JVS. De gedragswetenschapper controleert de informatie waarna deze opgenomen wordt in het perspectiefplan. Het is aan het afdelingshoofd om de groepsleiding aan te sturen om alle nodige informatie aan te leveren.

Tijdens de perspectiefplanbespreking bespreken de aanwezigen de conceptversie van het plan en stellen zij gezamenlijk de leerdoelen voor de jongeren op. De gedragswetenschappers ondertekenen de perspectiefplannen en stellen deze definitief vast. Vervolgens sturen zij de plannen naar de manager opvoeding en behandeling. Deze meldt de perspectiefplannen gereed en geeft daarmee zijn akkoord.

¹⁹ Art. 20 lid 1 Bjj en zie ook art. 28 lid 3 en 29 lid 2 Rjj.

Bij de bespreking zijn meerdere functionarissen uitgenodigd, waaronder de gedragswetenschapper, het afdelingshoofd, de mentor, de ITB'er en de (jeugd)reclassering. De jongere is niet voor de bespreking van het eerste perspectiefplan uitgenodigd. De inrichting geeft wel aan dat zij het verslag van de eerste perspectiefplanbespreking met de jongere bespreekt.

De ouders worden wel voor de eerste perspectiefplanbespreking uitgenodigd. De jongere is vervolgens voor de bespreking van het tweede en vervolgperspectiefplannen uitgenodigd. Omdat de bespreking tijdens lestijden plaatsvindt en docenten moeten invallen bij andere lessen, is de school vaak niet bij de bespreking aanwezig, de andere disciplines zijn wel aanwezig. De bewonersadministratie plant de besprekingen en verzorgt de uitnodigingen.

Volgens het landelijke YOUTURN-beleid dient het eerste perspectiefplan binnen drie weken na binnenkomst van de jongere gereed te zijn. Om dit te monitoren registreert de inrichting de tijdigheid van de perspectiefplannen. De eerste perspectiefplanbespreking staat gepland in de derde week na binnenkomst van de jongere. Na de bespreking stelt de inrichting het plan vast. Daar gaan enkele dagen overheen. Hierdoor stelt de inrichting het perspectiefplan niet binnen de wettelijke termijn van drie weken vast. De inspecties zagen dit ook terug in een beperkte dossiertoets. Medewerkers ervaren een hoge werkdruk bij het opstellen van het eerste perspectiefplan. Zij geven aan dat het lastig is om de drie weken termijn te behalen gezien alle informatie die er in het plan moet en het plannen van de besprekingen met de diverse disciplines. De inrichting start met ingang van januari 2016 met een nieuwe werkwijze omtrent het opstellen van het eerste perspectiefplan.

Volgens het landelijke YOUTURN-beleid dient het tweede perspectiefplan twaalf weken na de start van de detentie gereed te zijn. De medewerkers geven aan dat dit in veel gevallen wel lukt. In een beperkt dossieronderzoek door de inspecties uitgevoerd, wordt dit niet bevestigd. In alle vier de onderzochte dossiers van jongeren die in 2015 zijn ingestroomd en langer dan twaalf weken binnen de inrichting verbleven, was het tweede perspectiefplan niet tijdig vastgesteld.

Ouderparticipatie

RJI De Hunnerberg heeft beleid gericht op het participeren van de ouders bij de behandeling. Ouders worden uitgenodigd voor de perspectiefplanbesprekingen en een bezoek aan de groep. Om de ouderparticipatie landelijk te monitoren registreren alle JJI's het percentage ouders dat uitgenodigd en aanwezig is bij een tweede perspectiefplanbespreking. Voor RJI De Hunnerberg is dit 61 procent.

Meerdere meerderjarige jongeren geven geen toestemming om de ouder(s) bij de behandeling te betrekken. Daarnaast komt het een enkele keer voor dat de afstand tussen het ouderlijk huis en de inrichting groot is, waardoor de ouder(s) niet in staat zijn geregeld naar de inrichting te komen.

Training en behandeling

RJI De Hunnerberg biedt de jongeren naast de basismethodiek YOUTURN nog andere erkende en niet erkende gedragsinterventies en therapieën aan. Van de erkende interventies zijn dit: Brains4Use (terugdringen drugs- en alcoholgebruik), Leren van delict (terugdringen recidive), Functional Family Therapy (positief beïnvloeden van onderlinge gezinsrelaties en het verminderen van gedragsproblemen van de jongere), MST (intensieve ambulante behandeling voor het gezin) en Sociale Vaardigheden Op Maat (sociale vaardigheidstraining en/of een training

gericht op conflicthantering en/of het vergroten van de assertiviteit). Verder biedt RJI De Hunnerberg de niet erkende interventie In Control! (terugdringen recidive agressiedelicten) en Werken aan je Toekomst aan. Daarnaast biedt de inrichting in samenwerking met Traverse, een stichting voor maatschappelijke opvang in de buurt, therapieën aan zoals systeemtherapie, Grip op je Dip en cognitieve gedrags-therapie.

Verslavingszorg Iriszorg en Tactus²⁰ zijn betrokken bij de behandeling van verslaafde jongeren binnen RJI De Hunnerberg. Zo nodig en mogelijk wordt deze hulp extramuraal aangeboden en krijgt een jongere daarvoor verlof.

Nazorg

De inrichting heeft de wijze waarop zij de re-integratieactiviteiten vormgeeft, vastgelegd in haar beleid. RJI De Hunnerberg informeert via de invoering van gegevens bij de JA automatisch de RvdK over de binnenkomst en geplande vertrekdatum van jongeren.

Netwerkberaden²¹ vinden wekelijks digitaal plaats (bij instroom van een jongere). Trajectberaden²² vinden plaats in de gemeente van herkomst van de jongeren. De ITB'ers schatten van tevoren in of zij bij het trajectberaad aansluiten. Als de ITB'ers in verband met de reisafstand of andere werkzaamheden niet bij het trajectberaad aanwezig zijn, dan leveren zij de informatie telefonisch of digitaal aan. Andere ketenpartners bij de beraden zijn de gemeente, de RvdK, de (jeugd)reclassering en eventueel andere zorginstellingen.

Sinds de reorganisatie in juli 2015 zijn de rol en het takenpakket van de ITB'er veranderd. Er zijn minder ITB'ers in dienst en ze zijn niet meer aan een groep verbonden, maar ondergebracht onder het jongerenloket. De ITB'ers voeren geen intakegesprek met jongeren die instromen in de inrichting (zie ook paragraaf 3.1 over screening). Een deel van de taken van de ITB worden ondergebracht bij het onderwijs en de gedragsdeskundige.

Bij de instroom van een jongere zorgt de ITB'er er wel voor dat alle voorinformatie verzameld wordt, maar verdere contacten met ketenpartners aan het begin van het verblijf van de jongere zijn bij de gedragswetenschappers komen te liggen. Op het moment dat er zicht komt op terugkeer naar de samenleving gaat de ITB'er actief aan de slag met het re-integratietraject. Dit gebeurt op initiatief van de gedragswetenschapper. De ITB'ers werken voor het organiseren van een geschikte woonplek, dagbesteding in de vorm van werk of onderwijs en vrijetijdsbesteding nauw samen met de gedragswetenschapper en (jeugd)reclassering. Jongeren met een langere detentie of een PIJ-maatregel verlaten de inrichting bij voorkeur met een Scholings- en trainingsprogramma (STP).

²⁰ Iriszorg en Tactus zijn zorgaanbieders in Oost-Nederland die behandeling en ondersteuning bieden bij verslaving.

²¹ Aan het netwerkberaad nemen drie ketenpartners (JJI, RvdK, JR) deel. Het netwerkberaad heeft tot doel alle relevante informatie over een jeugdige boven tafel te krijgen en uit te wisselen, een inschatting te maken van hoe lang de jeugdige mogelijk vast blijft zitten en procedurele afspraken te maken over wie wat wanneer doet.

²² Aan het trajectberaad nemen de drie ketenpartners en de gemeenten deel. Het doel van het trajectberaad is inhoudelijke afstemming over de te volgen koers.

De werkzaamheden van de ITB'ers in het kader van de nazorg worden gemonitord aan de hand van prestatie-indicatoren. Uit de Viermaandsrapportages van 2015 valt op te maken 79,5 procent van de uitgestroomde jongeren beschikten over een dagbesteding en woonplek.

6.2 Verlof

Volgens het landelijk beleid kan een jongere in fase drie van YOUTURN planmatig verlof krijgen. RJI De Hunnerberg hanteert voor verlofaanvragen het landelijke verloftoetsingskader justitiële jeugdinrichtingen en heeft in haar beleid een procesbeschrijving conform dit verloftoetsingskader opgenomen.

Aanvraag verlofmachtiging

Voorwaarden voor een verlofaanvraag zijn onder andere dat de ontwikkeling van de jongere ver genoeg gevorderd is en dat de delict-analyse is uitgevoerd. De gedragswetenschappers zijn verantwoordelijk voor het opstarten van de aanvraag zodra hiertoe gezamenlijk besloten is in het PMO. De gedragswetenschappers stellen vervolgens in samenwerking met de ITB'ers een verlofplan op. De gedragswetenschapper vraagt aan het Openbaar Ministerie of er bezwaren zijn tegen de toekenning van het verlof. De verlofplannen worden ook besproken met de jongere. Een verlofaanvraag kent een vast format met daarin een verlofcontract, een SAVRY²³, een delict-analyse en een beschrijving van het risicomanagement. Verder is een beschrijving van het verlofadres en een evaluatie van eerdere verloven verplicht. De ITB'ers leggen een huisbezoek af om te beoordelen in hoeverre dit een geschikt verlofadres is. Daarnaast informeren zij de wijkagent over het komende verlof. De manager behandeling en opvoeding toetst de verlofaanvraag en is eindverantwoordelijk. De aanvraag van de verlofmachtiging, ondertekend door de manager opvoeding en behandeling en de gedragswetenschapper, gaat vervolgens via IFM naar de afdeling Individuele Jeugdzaken van het ministerie van Veiligheid en Justitie, die de aanvraag toe- of afwijst. De inspecties hebben deze werkwijze en de benodigde stukken teruggezien in de dossiers.

Als het verlof is toegewezen maakt de jongere een verlofplanning. Deze planning wordt door de mentor en de gedragswetenschapper beoordeeld.

De afdeling Individuele Jeugdzaken heeft een overzicht waarin zij de kwaliteit van de aanvragen bijhoudt. Een aanvraag moet een maand voor het aflopen van de huidige machtiging naar de afdeling Individuele Jeugdzaken worden gestuurd.

Verlofuitvoering

De inrichting bouwt de verloven van de jongeren stapsgewijs op. Binnen RJI De Hunnerberg krijgt iedere jongere een verlofstatus (witte, gele en oranje fase). Een jongere begint met eendaags begeleid verlof en werkt uiteindelijk toe naar eendaags onbegeleid verlof en meerdaags onbegeleid verlof. De snelheid van opbouw van het verlof verschilt per jongere en is maatwerk. Alle stappen worden getoetst in het PMO.

²³ SAVRY staat voor Structured Assessment of Violence Risk in Youth. De SAVRY is een risicotaxatie-instrument speciaal ontwikkeld om het geweldsrisico bij adolescenten van 12 tot 18 jaar te kunnen bepalen.

Tijdens de eerste fase worden jongeren begeleid door de groepsleiding, beveiligingsmedewerker en/of ITB'ers. Zij zijn getraind in SUST. De methodiek voorziet in bekendheid met procedures, vaardigheden en veiligheidsbewustzijn. In de meest voorkomende gevallen wordt de jongere door één medewerker begeleid, tenzij het een incidenteel verlov betreft, dan gaan er twee medewerkers mee.

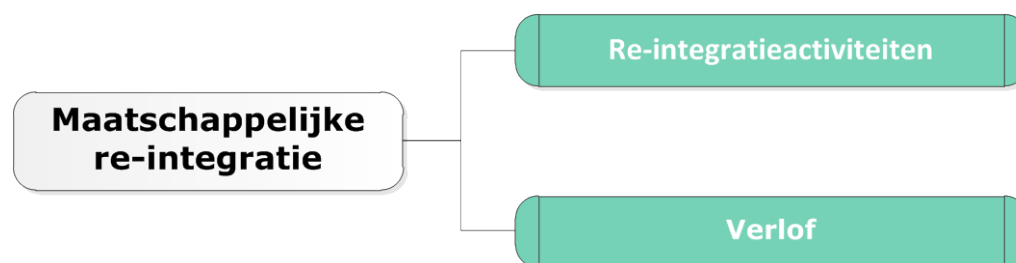
Tijdens de verloven werken jongeren aan individuele verlovdoelen en activiteiten. Voorbeelden van verlovdoelen en activiteiten zijn het zoeken naar een zinvolle dagbesteding, oriëntatie op een woning, naar school of werk gaan of contact onderhouden met het netwerk. Elke vorm van planmatig verlov wordt afgesloten met een evaluatie van het verlov. De jongere schrijft met behulp van de groepsleider een evaluatieverslag. Dit verslag wordt aan de gedragswetenschapper gestuurd en besproken. Een volgend verlov vindt alleen plaats als er een evaluatieverslag ligt en dit met de gedragswetenschapper besproken is.

6.3 Conclusie, oordelen en aanbevelingen

Algemene conclusie

Het oordeel over de re-integratieactiviteiten die RJI De Hunnerberg ontplooit, is overwegend positief. De uitvoering van re-integratieactiviteiten en het verlov voldoen overwegend aan de verwachtingen van de inspecties. Verbeterpunten voor de inrichting zijn het betrekken van de jongere bij de totstandkoming van het eerste perspectiefplan, de tijdigheid en de volledigheid van de perspectiefplannen.

Figuur 7: Overzicht oordelen Maatschappelijke re-integratie

Re-integratieactiviteiten

Op dit criterium voldoet RJI De Hunnerberg overwegend aan de verwachtingen. De inrichting heeft vastgelegd wat haar inspanningen zijn om een jongere te re-integreren en de totstandkoming van perspectiefplannen en de daadwerkelijke uitvoering daarvan worden systematisch gemonitord. De jongere en zijn ouders worden betrokken bij de behandeling. Informatie van de school is opgenomen in de perspectiefplannen en jongeren kunnen deelnemen aan interventies en therapieën die het perspectiefplan beschrijft. Uitstroom met een STP heeft de voorkeur en de inrichting spant zich in om dit te organiseren in samenwerking met ketenpartners.

Echter, de inspecties constateren ook dat de eerste perspectiefplannen niet met de jongeren tot stand komen en dat het perspectiefplan niet voorafgaand aan de perspectiefplanbespreking met de jongeren wordt besproken, dit zou wel moeten gebeuren. Een jongere moet zijn mening over het plan kunnen geven en deze mening moet een plaats krijgen in het eerste perspectiefplan. Daarnaast is er in veel

gevallen geen vertegenwoordiging van de school aanwezig bij de perspectiefplanbesprekingen. De aanwezigheid van de school bij het perspectiefplan is van belang zodat de doelen die de school en de inrichting opstellen voor een jongere op elkaar zijn afgestemd.

Verder lukt het de inrichting niet om het eerste en tweede perspectiefplan tijdig gereed te hebben.

Aanbevelingen:

- Zorg er bij het opstellen van perspectiefplannen voor dat het plan met de jongere wordt besproken voordat het plan wordt vastgesteld.
- Zorg ervoor dat de perspectiefplannen tijdig worden vastgesteld.
- Ga na hoe de school structureel kan aansluiten bij de perspectiefplanbesprekingen.

Verlof

De wijze waarop RJI De Hunnerberg uitvoering geeft aan de uitvoering van het vrijhedenbeleid voldoet overwegend aan de verwachtingen van de inspecties. De inrichting beschikt over een procesbeschrijving conform het verloftoetsingskader justitiële jeugdinstellingen. De procedure van de aanvraag is conform het landelijke verloftoetsingskader. De besluitvorming is ook conform het landelijk beleid en de verlopen kennen een opbouw van verlof onder begeleiding naar meer zelfstandigheid, waarin de inrichting de jongere het vertrouwen geeft dat gebaseerd is op een risico-inschatting. Binnen de inrichting wordt de besluitvorming omtrent het verlof en de voortgang van het verlof strikt getoetst in onder andere het PMO en de perspectiefplanbespreking. Medewerkers die het verlof begeleiden zijn getraind in SUST. Wel merken de inspecties op dat de instelling er in de meeste gevallen voor kiest om jongeren tijdens het verlof door één medewerker te laten begeleiden. Jongeren met een hoog risico op recidive behoren volgens beleid door twee medewerkers te worden begeleid. Deze handelwijze is niet volledig conform het beleid, waarin staat dat de hoogte van het risico op recidive leidend is of de jongere door één of twee medewerkers begeleid moet worden. Het is positief dat jongeren die lang binnen de inrichting verblijven de inrichting verlaten met een Scholings- en Trainingsprogramma.

Aanbeveling:

- Pas het eigen verlofbeleid zodanig aan dat het risico op recidive leidend wordt bij het bepalen hoeveel medewerkers het verlof van een jongere begeleiden.

7

Organisatieaspecten

Van de organisatieaspecten bekijken de inspecties die aspecten die direct invloed hebben op de kwaliteit van het primaire detentieproces. Het gaat dan om de vraag of de personeelsbezetting op orde is, of er binnen en met de organisatie voldoende wordt gecommuniceerd, of de medewerkers hun werkzaamheden integer (kunnen) uitvoeren en of de inrichting het eigen handelen evalueert.

7.1 Personeelsmanagement

De aanwezigheid van voldoende gekwalificeerde medewerkers is volgens de inspecties een voorwaarde voor de goede uitvoering van het verblijf binnen een JJI. De bezetting moet zodanig zijn dat het dagprogramma altijd uitgevoerd kan worden en dat medewerkers over de vereiste opleidingen beschikken en tijdig worden bijgeschoold.

De Hunnerberg is zoals gezegd in januari 2015 samengevoegd met JJI Den Hey-Acker en JJI De Hartelborgt. Voor De Hunnerberg betekende de reorganisatie dat zij aanvankelijk geen lokaal managementteam hadden en dat er een rijksbrede OR was. De reorganisatie heeft onder het personeel voor de nodige onrust gezorgd. Er zijn medewerkers overgeplaatst en sommige hebben hun baan verloren.

Formatie en bezetting

De minimale bezetting op de groepen is twee groepsleiders per dienst. Op papier lijkt het aantal FTE dat beschikbaar is voldoende, maar in de praktijk is het lastig om het rooster kloppend te krijgen. Ook taken die zijn overgenomen van de ITB hebben invloed op de beschikbare FTE. De invulling van het rooster komt desondanks over het algemeen goed rond, omdat sommige medewerkers (veelal dezelfde) bereid zijn extra diensten te draaien of op het laatste moment te ruilen. De RJI gaat uiteindelijk werken met een systeem van zelfroosteren. In drie fasen wordt dan het rooster ingevuld. Aan elke dienst wordt een bepaalde zwaarte, puntentelling, toegekend. De populariteit, zwaarte van de verschillende diensten wordt gelijk over de medewerkers verdeeld en zo zijn het niet meer altijd dezelfde medewerkers die de minder populaire diensten moeten opvangen. De verwachting is dat de verdeling zo evenwichtiger wordt.

De gedragswetenschappers en de medische dienst ervaren meer belasting in hun werk. Er moet meer gebeuren in minder tijd. Elke gedragswetenschapper heeft een groep onder zich en heeft 24 uur per week beschikbaar om het werk uit te voeren voor de groep. De ervaring van de gedragswetenschapper is dat dit te weinig tijd is om het werk af te krijgen. De bezetting van de gedragswetenschappers is op orde, er zijn geen openstaande vacatures en er is geen langdurig ziekteverzuim.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim verschilt per functiegroep. Gemiddeld genomen is het ziekteverzuim onder de medewerkers van het primaire proces 6,5 procent. Onder de medewerkers die vallen onder de manager opvoeding en behandeling is het verzuim 12,5 procent. Binnen het duale team en op de groepen is het ziekteverzuim rond de 5 procent. De medewerkers van de medische dienst geven aan dat het verzuim bij hen hoog is, het percentage weten zij niet. De OR geeft aan dat het gemiddelde verzuim in het verleden lager is geweest, namelijk 4,5%. De OR denkt dat het ziekteverzuim ook werk-gerelateerd is, in tegenstelling tot de directie die aangeeft dat dat niet het geval is.

Deskundigheidsbevordering

De RJI kent een overvolle opleidingskalender. Medewerkers, veelal groepsleiding, zijn continue in opleiding. Deels wegens vanuit de sector opgelegde deskundigheidsbevordering, maar ook vanuit de RJI zelf geïnitieerd of op verzoek van de medewerker. Voor de JJI's betekent de implementatie van het Kwaliteitskader Jeugdzorg dat eind 2015 op elke groep ten minste één SKJ-geregistreerde medewerker aanwezig moet zijn tijdens alle diensten, waarbij direct contact is met jongeren. Een registratie in het kwaliteitsregister van de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) is alleen mogelijk voor medewerkers met een hbo-opleiding die aansluit bij het werk in de jeugdzorg. In 2015 was 66.7 procent van de groepsleiders geregistreerd. Dit ligt onder het percentage dat DJI nastreefde voor juli 2010, dit was namelijk 75 procent. Inmiddels heeft DJI het tijdspad bijgesteld naar 2020. De afdelingshoofden geven aan dat de medewerkers voldoende handvatten hebben om de theorie tot zich nemen. Zij sturen hier niet expliciet op, maar gaan ervan uit dat de medewerkers de kennis tot zich nemen op het moment dat zij deze nodig hebben.

Meerdere medewerkers geven aan dat er behoefte bestaat aan meer scholing en training voor de nieuwe medewerkers om het verschil in kennisniveau tussen ervaren en minder ervaren medewerkers weg te nemen. Zij zien hiervoor als oplossing een basis beroepsopleiding, deze wordt ook in PI's aangeboden voor beginnende medewerkers. Een bewuster personeelsbeleid waarbij er een goede verdeling wordt gemaakt tussen ervaren en minder-ervaren medewerkers in de verdeling over de groepen zou ook al kunnen helpen.

De meeste functionarissen in het primaire proces volgen de opleiding YouTurn, met uitzondering van de beveiligingsmedewerkers. De beveiligingsmedewerkers hebben wel de SUST-training gevolgd, maar worden niet ingezet op het begeleiden van verloven. Zij vinden dit een concreet voorbeeld dat de praktijk nog niet in overeenstemming is met wat er met het beleid wordt bedoeld.

De afgelopen jaren is er tijdens de trainingen van de fysieke weerbaarheidslessen ingezet op het aanleren van de basisprincipes aan de medewerkers. Ten tijde van de inspectie was er inmiddels ruimte ontstaan om een meer specialistische training te geven. De doelgroep is veranderd, de jongeren hebben zwaardere delicten gepleegd

en zijn ouder en in hun doen en laten meer volwassen. Ook komt het voor dat jongeren met een PIJ-maatregel eerst in een PI hebben gezeten en daarna naar de JJI komen. Zij zijn een heel ander klimaat gewend, wat het lastig maakt om met deze jongeren te werken.

Het personeel van de medische dienst wordt door RJI De Hunnerberg altijd in de gelegenheid gesteld om de verplichte cursussen en congressen te volgen voor behoud van hun registratie.

Functioneringsgesprekken

Iedere functiegroep heeft jaarlijks een functioneringsgesprek. De beveiligingsmedewerkers geven aan dat er in persoonlijke gesprekken feedback wordt gegeven over het handelen en dat daar niet mee wordt gewacht tot het functioneringsgesprek.

7.2 Communicatie

Om te waarborgen dat het beleid van het management voldoende bekend is op de werkvloer vinden de inspecties het belangrijk dat een inrichting over een goede verticale communicatie(-structuur) beschikt. Daarnaast moet er voor een goede uitvoering van de primaire inrichtingsprocessen een goede horizontale communicatiestructuur zijn die ook is vastgelegd in beleid.

Verticale communicatie

Medewerkers hebben verschillende ervaringen met de verticale communicatie. De groepsleiding en de beveiligingsmedewerkers zijn tevreden over de wijze en tijdigheid waarop zij geïnformeerd worden over wat er speelt bij de leidinggevenden. Enkele medewerkers vinden dat zij niet tijdig worden geïnformeerd.

Communicatie tussen school en inrichting

Wekelijks is er op elke groep een jongerenbespreking. Iedere jongere heeft op school ook een docent die zijn mentor is. De mentordocent woont de jongerenbesprekingen bij. Van de maximaal acht of tien jongeren op een leefgroep worden er vier besproken tijdens een jongerenbespreking. In principe wonen de docenten ook alle perspectiefplanbesprekingen bij, maar dit past niet altijd binnen het rooster van een docent. Als het niet is gelukt om aanwezig te zijn, meldt het hoofd van de school dit bij de inrichting. De continuïteit van het onderwijs heeft prioriteit boven het bijwonen van een perspectiefplanbespreking.

De inrichting ervaart de verhouding met het onderwijs als heel goed. Het hoofd van de school en de manager opvoeding en behandeling hebben eens per twee weken overleg over beleidszaken en over specifieke jongeren.

RJI De Hunnerberg heeft de overlegstructuur vastgelegd en de vergaderingen vinden doorgang. Als dit incidenteel niet gebeurt, wordt dit gemeld bij de manager opvoeding en behandeling en voor een geannuleerde perspectiefplanbespreking wordt meteen een nieuw moment gepland. De medische dienst is niet vaak aanwezig bij jongerenbesprekingen, omdat dit op tijdstippen wordt gepland dat zij niet kunnen. Op verzoek kan de sociaal psychiatrische verpleegkundige worden ingepland.

7.3 Integriteit

Volgens nationale en internationale regelgeving moet integriteit onderdeel uitmaken van het personeelsbeleid. Dit beleid moet ingaan op de ethische standaarden waar volgens medewerkers in de inrichting moeten werken. Ook moet er beleid zijn over de wijze waarop er met schendingen van de ethische en professionele standaarden wordt omgegaan.

De inrichting beschikt over een vertrouwenspersoon integriteit. Er zijn integriteitsregels binnen de inrichting, maar de bekendheid hiermee verschilt per functiegroep.

In het jaarverslag over 2015 is beschreven dat het onderwerp integriteit blijvend aandacht kent vanuit directie en management.

7.4 Evaluatie

De inspecties verwachten dat de inrichting er in slaagt om bij de verschillende aspecten van haar functioneren stil te staan en vervolgens op basis van evaluaties van het beleid, de uitvoering en de beheersingsmaatregelen een bepaald aspect of onderdeel daarvan bijstelt.

RJI De Hunnerberg evalueert op meerdere manieren haar eigen handelen. Ten behoeve van de HKZ-certificering²⁴ zijn alle behandel-inhoudelijke processen beschreven; hierop vinden audits plaats. De laatste HKZ-audit heeft begin december 2015 plaatsgevonden. Daarnaast vinden er audits plaats vanuit Stichting 180 op de YOUTURN-prestaties. Indicatoren zoals incidenten, klachten en bezetting worden op team-, afdelings- en organisatieniveau geregistreerd en geanalyseerd en er worden zo nodig verbeteringen doorgevoerd. In 2015 heeft RJI De Hunnerberg tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd onder medewerkers en jongeren

Het kwaliteitsmanagementsysteem is van belang voor de evaluatie van het eigen handelen. De inspecties hebben een versie ingezien gedateerd op 1 december 2015 waarin is aangegeven op welke wijze het eigen handelen op de verschillende onderwerpen is geëvalueerd. Ook zijn er voor de verschillende onderwerpen verbetermaatregelen benoemd en is daar een beoordeling en einddatum aan verbonden.

Met ingang van 2016 beoordelen de inspecties niet meer jaarlijks de wijze waarop JJI's incidenten registreren, analyseren en op basis daarvan verbetermaatregelen opstellen. De inspecties gaan ervan uit dat de inrichtingen dit wel zelf blijven doen, maar deze hoeven de evaluatie niet meer aan de inspecties toe te sturen. In 2015 heeft er nog wel een evaluatie plaatsgevonden over de geregistreerde incidenten in 2014. De inspecties waren van mening dat de incidentenrapportage over 2014 verbeterd was ten opzichte van die over 2013. De verbetermaatregelen waren over 2014 wel inhoudelijk vanuit de incidenten benoemd.

²⁴ HKZ staat voor Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector.

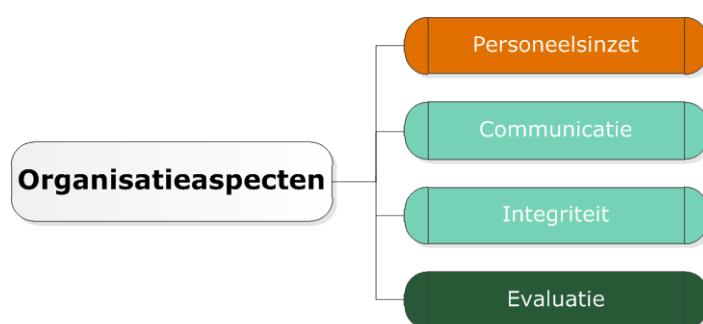

7.5 Conclusie en oordelen

Algemene conclusie

De inspecties hebben een overwegend positief oordeel over de organisatieaspecten in RJI De Hunnerberg. Zij oordelen positief over communicatie, de het integriteitsbeleid en de evaluatie. De Personeelsinzet voldoet echter beperkt aan de verwachtingen van de inspecties. RJI De Hunnerberg heeft een reorganisatie achter de rug. Gedurende de doorlichting van de inspecties vinden (door)ontwikkelingen plaats. De reorganisatie heeft onder het personeel voor de nodige onrust gezorgd.

Figuur 8: Overzicht oordelen Organisatieaspecten

Personeelsinzet

Op het criterium personeelsinzet voldoet RJI De Hunnerberg beperkt aan de verwachtingen. Er zijn uiteindelijk geen gaten in het rooster, waardoor uitval van activiteiten voorkomen kan worden, maar deze gaten worden gedicht door veelal dezelfde mensen. Het systeem zelfroosteren moet dit probleem in te toekomst voorkomen. Er zijn voldoende gedragswetenschappers, maar zij moeten meer doen in minder tijd. Het ziekteverzuim onder de gedragswetenschappers is hoog, 12,5%, maar de gesproken medewerkers ervaren dit niet als een probleem.

Het beschikbare aantal FTE is krap, aangezien de taken die overgenomen zijn van de ITB hierop invloed hebben. Ook de deskundigheidsbevordering legt een flinke claim op het rooster van de medewerkers. Het verschil in vaardigheden tussen medewerkers heeft een risico in zich. Medewerkers grijpen in op verschillende manieren in conflictsituaties. Voor de afdelingshoofden is het een aandachtspunt om de groepsleiders ook actief te sturen op het verwerven van benodigde kennis.

Aanbevelingen:

- Zorg voor een evenwichtigere verdeling van werk. Doe dit in ieder geval door het ziekteverzuim terug te dringen en door niet dezelfde medewerkers te blijven belasten met vrijgevallen diensten.

Communicatie

Op het criterium communicatie voldoet de inrichting overwegend aan de verwachtingen. Er is een beschreven communicatiestructuur die de inrichting hanteert voor de overleggen. Een groot deel van de medewerkers is tevreden over de wijze waarop zij door hun leidinggevenden worden geïnformeerd over belangrijke zaken. Als het incidenteel niet lukt om een overleg doorgang te laten vinden, of het onderwijs niet bij een perspectiefplanbespreking aanwezig kan zijn, wordt dit kenbaar gemaakt bij de manager opvoeding en behandeling. Het is voor de

inrichting een aandachtspunt om te voorkomen dat het onderwijs niet aanwezig kan zijn bij een perspectiefplanbespreking.

Integriteit

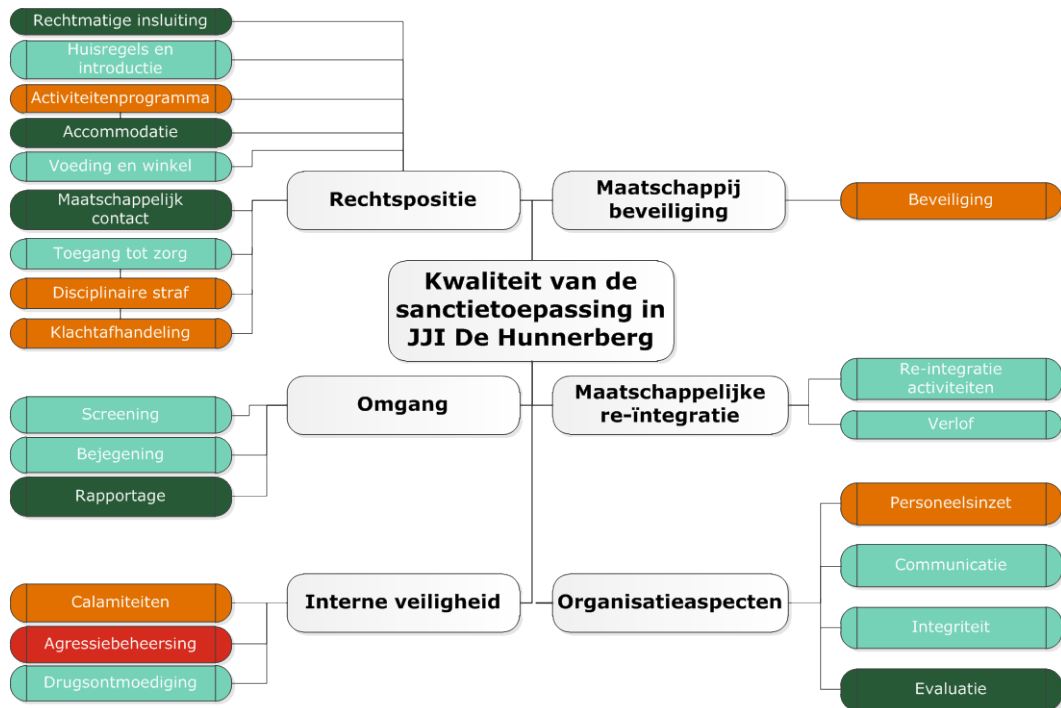
Op het criterium van het integriteitsbeleid voldoet de inrichting overwegend aan de verwachtingen. De inrichting beschikt over integriteitsbeleid. De bekendheid ervan verschilt per functiegroep. Niet alle gesproken medewerkers zijn op de hoogte van het integriteitsbeleid, dit behoeft verbetering.

Evaluatie

Op het criterium evaluatie voldoet de inrichting volledig aan de verwachtingen. De inrichting evalueert haar handelen op verschillende manieren. De laatste HKZ evaluatie heeft in december 2015 plaats gevonden. Medewerkers en jongeren zijn in 2015 naar hun tevredenheid gevraagd. JJI's evalueren jaarlijks de wijze waarop incidenten worden geregistreerd, geanalyseerd. Zij stellen hierbij zelf verbetermaatregelen op.

Bijlage Oordeel totaaloverzicht

Bijlage

Aanbevelingen

Rechtspositie

- Zorg voor een passend (onderwijs) aanbod voor jongeren.
- Zorg voor een dagprogramma waarbij het volgen van onderwijs voorrang heeft. Plan behandeling (en overige afspraken van jongeren) in buiten het onderwijsprogramma.
- Leer jongeren in hun eigen onderhoud te voorzien door ze vaker te leren hun eigen maaltijd te bereiden.
- Zorg dat jongeren voldoende toegang hebben tot tandheelkundige zorg.
- Zorg ervoor dat het bestaande beleid over disciplinaire straffen en maatregelen beter bekend is onder medewerkers en zorg voor een adequate registratie in de beschikkingen.
- Evaluer het gebruik van het middel plaatsing in afzondering. Ga in ieder geval in op het inzetten van een plaatsing in de isolatie als straf en op het frequenter plaatsen van jongeren.
- Zorg ervoor dat verweerschriften tijdig worden afgehandeld.
- Monitor de doorlooptijden van de klachten en achterhaal eventuele knelpunten om tot versnelling van de processen te komen.

Omgang met jongeren

- Zorg ervoor dat jongeren in het weekend binnen 24 uur na binnenkomst medisch worden gescreend.
- Zorg ervoor dat de screeningstaken van de ITB'ers ook worden uitgevoerd.
- Zorg ervoor dat jongeren op de lang verblijfgroepen ook begeleid worden volgens een basismethodiek met bijbehorende interventies om tot positieve gedragsverandering te komen.

Interne Veiligheid

- Zorg voor meer bekendheid met de instructies ten aanzien van calamiteiten. Doe dit onder andere door medewerkers op de vindplek te attenderen en door na te gaan of medewerkers handelen volgens deze instructies.
- Zorg voor een actuele en volledige RI&E.
- Investeer in maatregelen over voorkomen en beheersen van agressie en geweld. Doet dit door ten minste door:
 - alle medewerkers die contact hebben met jongeren voldoende te trainen in het voorkomen en beheersen van agressie en geweld;
 - te onderzoeken wat de oorzaken zijn van aanzienlijke stijgingen in het aantal geweldsincidenten;
 - te onderzoeken waarom er sprake is van zo'n frequente inzet van het IBT;

- het IBT voldoende op te leiden in het toepassen van mechanische middelen;
- voor voldoende toezicht op kwetsbare plekken te zorgen;
- de registratie en analyse van geweldsincidenten te verbeteren zodat er passende verbetermaatregelen kunnen worden getroffen.
- Voorkom dat jongeren maandenlang geen enkele kamercontrole krijgen. Stel een minimale frequentie in bij jongeren die een lage risico inschatting hebben.

Maatschappijbeveiliging

- Pas de toegangscontrole zodanig aan dat er voldoende tijd en ruimte is om medewerkers, bezoekers en hun meegebrachte goederen te controleren.
- Zorg ervoor dat beveiligingsmedewerkers voldoende afwisseling hebben in hun taken (rouleren). Doe dit met name voor de medewerkers die langdurig camerabeelden uitlezen.
- Zorg voor stelselmatige controle op goederen van jongeren op het invoeren van contrabande, na het (tijdelijk) verlaten van de inrichting.

Maatschappelijke re-integratie

- Zorg er bij het opstellen van perspectiefplannen voor dat het plan met de jongere wordt besproken voordat het plan wordt vastgesteld.
- Zorg ervoor dat de perspectiefplannen tijdig worden vastgesteld.
- Ga na hoe de school structureel kan aansluiten bij de perspectiefplanbesprekingen.
- Pas het eigen verloffbeleid zodanig aan dat het risico op recidive leidend wordt bij het bepalen hoeveel medewerkers het verlov van een jongere begeleiden.

Organisatieaspecten

- Zorg voor een evenwichtigere verdeling van werk. Doe dit in ieder geval door het ziekteverzuim terug te dringen en door niet dezelfde medewerkers te blijven belasten met vrijgevallen diensten.

Bijlage

Bronnen

- Aangiftebeleid, 6 november 2011
- Aanvraagformulier incidenteel verlof, ongedateerd
- Aanvraagformulier urinecontrole drugsscreening, ongedateerd
- Aanvraagformulier voor herhaling- en bevestigingstesten urinecontrole, ongedateerd
- Aanvullende Risico inventarisatie en evaluatie 2012/2013 JJI De Hunnerberg Nijmegen, 6 november 2012
- Aftekenlijst werkinstructie biometrie verificatie ID van bezoekers jongere (2013 en 2014), ongedateerd
- Artikel over de invloed van het orthopedagogische leefklimaat in de residentiële justitiële jeugdzorg: recidivevermindering door opvoeding, behandeling en scholing, ongedateerd
- Auditrapport Brand- en sluitronde lopen JJI De Hunnerberg, 22 juli 2014
- Auditrapport concept insluiten-oversluiten-intern overplaatsen JJI De Hunnerberg, 28 juli 2014
- Basishandleiding YOUTURN, 12 juni 2015
- Beleid aanvragen ambtelijk bezoek, ongedateerd
- Beleid aanvragen en ontvangen privébezoek zaterdag en zondag, ongedateerd
- Beleid alarmmelding d.m.v. PZI, 26 oktober 2011
- Beleid middelengebruik jongeren JJI De Hunnerberg, 22 augustus 2012
- Beleid screenen bezoek aan jongeren, ongedateerd
- Beleid stil alarm, 26 oktober 2011
- Beleid toegangsprocedure ambtelijk bezoek jongere, 17 mei 2013
- Beleid uitvoeren kamercontrole, ongedateerd
- Beleid uitvoeren planmatig verlof, ongedateerd
- Beleid VTV, 30 mei 2013
- Bestelformulier artikelen urinecontrole drugsscreening, ongedateerd
- Capaciteit van de inrichting per 1 januari 2015
- DJI Beleid opvang na schokkende gebeurtenis, 5 maart 2009
- DJI Handreiking verlof en STP, ongedateerd
- DJI Visie op de psychiatrische behandeling van jongeren in de Justitiële Jeugdinrichtingen Concept, 28 maart 2014
- DJI Visie op Orthopedagogisch Leefklimaat, 19 juli 2013
- DJI Visie op Ouderparticipatie in Justitiële Jeugdinrichtingen, 13 oktober 2010
- Eerste en tweede Viermaandsrapportage 2015 JJI De Hunnerberg
- Formulier kamercontrole voor de jongere, ongedateerd
- Groepsregels JJI De Hunnerberg, 1 oktober 2014
- Gedragscode DJI (aanvulling)

- Huisregels JJI De Hunnerberg, 1 januari 2014
- HKZ rapportage, december 2015
- IBT inzet 2015
- Instructie afnemen urinecontrole, ongedateerd
- Instructie afnemen, verwerken, herhalen urinecontrole, ongedateerd
- Instructie etikettering urinemonsters, ongedateerd
- Instructie fouilleren, ongedateerd
- Instructie geweld, 10 december 2014
- Instructie IBT technieken
- Instructie inkomst tijdens kantooruren, ongedateerd
- Instructie inkomsten na 21.30, ongedateerd
- Instructie inkomsten tussen 17.00 uur en 21.30 uur, ongedateerd
- Instructie intake medische dienst
- Instructie visiteren ongedateerd
- Instructie vullen urinebuisjes, ongedateerd
- Werk- en dienstinstructies voor het gebruik van geweldsmiddelen, boeitechnieken
- Werk- en dienstinstructies voor het gebruik van geweldsmiddelen, cursus opzet fwbh
- Werk- en dienstinstructies voor het gebruik van geweldsmiddelen, regeling geweldsinstructies
- Interne overlegstructuur RJI, 27 oktober 2015
- Invulling opvang- en nazorgteam De Hunnerberg, ongedateerd
- Jaarplan 2015 JJI De Hunnerberg, 30 september 2014
- Jaarplan op A3-formaat JJI De Hunnerberg, ongedateerd
- Jaarplanning 2015 M.b.t. het uitzetten van deel Risico Inventarisatie en Evaluaties (RI&E's)
- Jaarverslag 2014 Commissie van Toezicht JJI De Hunnerberg ongedateerd
- Jaarverslag 2014 JJI De Hunnerberg, 1 juni 2015
- Jaarverslag 2015 Rijks Justitiële Jeugdinrichting, 9 maart 2016
- Jeugdsurvey RJI De Hunnerberg 2015
- Kerngegevens personeel 2015
- Mandaatregeling Primair Proces RJI, 29 oktober 2015
- MTO RJI De Hunnerberg mei 2015 – juni 2015
- Opleidingsbeleid JJI De Hunnerberg, 3 januari 2012
- Opleidingskalender 2015 en 2016
- Opleidingsplan BHV 2015
- Opleidingsplan JJI De Hunnerberg 2012-2014, 12 maart 2012
- Organisatie- en formatierapport Samenvoeging Rijksjeugdinrichtingen DJI, 9 april 2015
- Overzicht calamiteitenoefeningen 2015
- Overzicht deelname training fysieke weerbaarheid 2015
- Overzicht BHV herhalingsopleidingen
- Overzicht functioneringsgesprekken 2015
- Overzicht functioneringsgesprekken 2016
- Overzicht kamercontroles januari tot en met, september 2015
- Overzicht uitgevoerde UC's 1-1-2015 tot 30-11-2015
- Overzicht uitgevoerde kamercontroles oktober 2015 – december 2015
- Overzicht uitval van lessen in het onderwijs schooljaar 2015-2016
- Overzicht van geplande herhalingstrainingen TOPS voor vaste trainers, januari/februari 2016
- Overzicht van planning YOUTURN-training najaar 2015 en aanwezigheid groep F,G,H, ongedateerd

- Overzicht verzuimpercentages medewerkers januari 2015 – juni 2015
- Overzicht verzuimpercentages medewerkers juli 2015 – december 2015
- Overzicht verzuimpercentages medewerkers januari 2015 – juli 2016
- Overzichten van de dagprogramma's afdelingen A t/m H, versies 9 augustus 2014 of 12 januari 2015
- Planning BHV trainingen 2016
- Plattegrond van RJI De Hunnerberg
- Programma herfstvakantie 2015
- Programma meivakantie 2015
- Programma Offerfeest donderdag 24 september 2015
- Programma paasvakantie 2015
- Programma voorjaarsvakantie 2015
- Rapport van bevindingen onderzoek naar kwaliteitsverbetering, Kristallis, locatie RJI De Hunnerberg, IvhO, datum vaststelling, 12 november 2015
- Rapportage audit Youturn JJI De Hunnerberg, door 180, 21 juli 2015
- Resultaten kwaliteitsmanagementsysteem RJI, 1 december 2015
- Registratieformulier onderwijs lesverwijdering / Time Out schooljaar 2015-2016
- RI&E Bedrijfsvoering & Ondersteuning, 4 juni 2012
- RI&E Directie, bestuursbureau en Opvoeding en behandeling, 4 juni 2012
- RI&E Medische dienst & Interventies, 4 juni 2012
- RI&E Zorg & opvoeding 4 juli 2012
- Stappenplan aanvragen incidenteel verlof, ongedateerd
- Stroomschema en taakverdeling screening jongere
- Taakomschrijving teamlid Vangnet, ongedateerd
- Uitgangspunten arbeidstoeleiding, ongedateerd
- Uitvoeringskader verlof sector JJI, 7 februari 2014
- Verblijfsprogramma strafrechtelijk geplaatste jongens kort en lang traject JJI De Hunnerberg, ongedateerd
- Verblijfsprogramma voor strafrechtelijke jongeren met een bijzondere hulpvraag JJI De Hunnerberg, ongedateerd
- Verlofinstructie planmatig verlof, ongedateerd
- Viermaandsrapportage JJI De Hunnerberg 2015
- Viermaandsrapportage RJI De Hunnerberg 2016
- Visie op de psychiatrische basiszorg in Justitiële Jeugdinrichtingen, vastgesteld 22 januari 2009
- Visie op orde en straffen JJI De Hunnerberg, 5 februari 2015
- Voorstel plan van aanpak betreffende deel RI&E: Onderhoud & inspectie blus en hulpmiddelen BHV, 13 januari 2015
- Plan van aanpak betreffende deel RI&E: Algemeen ARBO beleid t.b.v. locatie RJI de Hunnerberg, 7 april 2016
- Vragenlijst gezondheid bij binnenkomst, ongedateerd
- Werkinstructie BAD inkomst tot 21.30, weekend tot 21.00 uur, ongedateerd
- Werkinstructie BAD inkomst vanaf 21.30, weekend vanaf 21.00 uur, ongedateerd
- Werkinstructie biometrie bij uitschrijving van een jongere, ongedateerd
- Werkinstructie biometrie verlof/transport van een jongere, ongedateerd
- Werkinstructie oversluiten nachtdienst, ongedateerd
- Werkinstructie PMO, ongedateerd
- Winkellijst De Hunnerberg, versie 2 november 2015

IV

Bijlage

Inspectieprogramma

Woensdag 28 oktober 2015 onaangekondigd toezicht De Hunnerberg
3 inspecteurs IVenJ, 1 inspecteurs IJZ

Tijd	Interview-onderwerp
09.00-09.45	Aankomst Kennismaking introductie, korte toelichting van het programma en de werkwijze.
09.45-12.00	<i>Rondgang door de inrichting</i> Bezoek aan de BAD Bezoek aan de leefgroepen Bezoek aan de bezoekeruimte Bezoek aan de afzondering inclusief inzage registraties van plaatsing in afzondering Bezoek stiltecentrum Observatie buitenactiviteit (bv.sport of lucht) Bezoek Centraalpost Bezoek vrijetijdsbesteding en bibliotheek Bezoek Centraalpost Bezoek vrijetijdsbesteding en bibliotheek
12.00-13.00	Lunch op 3 verschillende groepen
13.15-16.30	<i>Inzage dossiers en documentatie</i> <ul style="list-style-type: none"> • Jongerendossiers (perspectiefplannen en verlofaanvragen) • Rapportage/dossiers op de groepen. (overdrachten zoals logboek, dagelijkse gedragsrapportage, YOU TURN voortgang) • Notulen teamoverleggen en jongerenbespreking • Beklagzaken • Calamiteitenmappen, oefenjaarkalender, periodiek inspectieplan van de beveiligingsapparatuur

Donderdag 10 december 2015: I VenJ (3 inspecteurs) IJZ (2 inspecteurs), IGZ (1 inspecteur)

Tijd	Interview-onderwerp
08.30-09.30	Kennismaken met contactpersoon, installatie van werkkamer, introductie, korte toelichting van het programma en de werkwijze.
09.30-11.00	Gesprek met de directie RJI
09.30-11.00	Interview medische dienst en inzage (digitale) dossiers medische dienst
09.30-11.00	Interview Individueel trajectbegeleider
11.00-12.30	Interview groepsleiding
11.00-12.30	Bezoek en interview Bureau Jongeren Administratie
11.00-12.30	Interview Commissie van Toezicht
12.30-13.15	Lunch en afstemming inspecties
13.15-14.45	Interview en inzage documentatie Inzage RI&E, deelname BHV-trainingen en deelname medewerkers de-escalerend optreden en agressiebeheersing
13.15-14.45	Interview beveiliging
13.15-14.45	Documentenstudie
15.00-15.30	Afstemming inspecties
16.00-17.00	Interview individuele jongere (20 min. per jongere)
16.00-17.00	Interview afdelingshoofden

Vrijdag 11 december 2015: I VenJ (3 inspecteurs) IJZ (2 inspecteurs), IvHO (1 inspecteur)

Tijd	Interview-onderwerp
09.00-09.45	Interview ondernemingsraad
09.00-10.30	Interview duaal koppel Gedragswetenschapper en afdelingshoofd
09.00-10.30	Interview docent en groepsleider
10.30-12.00	Interview gedragswetenschappers
10.30-12.00	Interview geestelijke verzorgers en bezoek stilte centrum
10.30-12.00	Interview vertegenwoordigers school en inrichting m.b.t. de samenwerking
12.15-13.00	Lunch en afstemming inspecties
13.00-14.00	Bijwonen overdracht (<i>jongerenbespreking of een teamoverleg, is niet mogelijk</i>)

13.00-14.00	Interview Jongerenraad
13.00-15.00	Inzage Jongerendossiers
15.00-15.30	Vorbereiden terugkoppeling
15.45- 16.45	Terugkoppeling

V

Bijlage Ontwikkelingen volgens de inrichting na het inspectieonderzoek

- Het aanpassen van de huisregels ten aanzien van de minimumleeftijd om te mogen roken.
- De vergoeding voor jongeren die deelnemen aan het project in het kader van arbeidstoeleiding.
- Momenteel worden de mogelijkheden/alternatieven onderzocht of gesprekken/therapieën buiten de onderwijsmomenten kunnen plaatsvinden. Een deel van de therapieën vindt al buiten de onderwijs momenten plaats.
- Na een intensieve inspanning vanuit de inrichting heeft de tandarts weer zijn werkzaamheden hervat.
- Het registratiesysteem voor straffen en maatregelen is aangepast. Op het moment dat een beschikking wordt geprint, staat duidelijk aangegeven of het een straf of maatregel betreft.
- In de tussentijd is nog een nieuw lid aan de CvT toegevoegd. Het betreffend lid is trainer/coach van beroep.
- De manager primair proces sluit aan bij het maandelijks overleg met de CvT. Hij heeft daar het mandaat van de directeur. De directeur sluit een paar keer per jaar aan bij het overleg met de CvT. Daarnaast heeft de CvT aangegeven ontevreden te zijn over de communicatie met de directie. Doordat er nu meer duidelijkheid is over de positie en de rol van de manager primair proces, is de onvrede verdwenen en verloopt de samenwerking goed.
- Op dit moment doet De Hunnerberg mee met een landelijke pilot over een andere vorm calamiteitenmappen. De calamiteitenmappen bestaan in de toekomst alleen uit digitale actiekaarten (calamiteit). Medewerkers kiezen de betreffende calamiteit en kunnen digitaal bij alle benodigde informatie, formulieren en instructies. Het actualiseren van de map wordt hiermee vereenvoudigd.
- Dit najaar vindt een training de-escalerend werken plaats voor alle medewerkers van De Hunnerberg en de medewerkers van het onderwijs. Daarnaast is het thema omgang met agressie en geweld, RJI-breed, benoemd als speerpunt voor het najaar 2016.
- Ten tijde van het inspectiebezoek moesten de medewerkers inderdaad hun mobiele telefoon na de detectiepoorten opbergen in het sleutelkastje. Sinds half mei dienen de mobiele telefoons voor de detectiepoorten opgeborgen te worden in kluisjes.
- DJI heeft een bijstelling gedaan wanneer 75% van de groepsleiding hbo opgeleid en SKJ geregistreerd dient te zijn. DJI streeft nu naar 2020. Dit is opgenomen in de jaarplanaanschrijving 2016.

VI

Bijlage

Afkortingen

BAD	Binnenkomstafdeling delinquenten
BHV	Bedrijfshulpverlening
Bjj	Beginselenwet Justitiële Jeugdinrichtingen
Cvt	Commissie van Toezicht
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
Hbo	Hoger beroepsonderwijs
HKZ	Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector
IBT	Intern bijstandsteam
IFM	Intelligente formulieren module
IGZ	Inspectie voor de Gezondheidszorg
IJZ	Inspectie Jeugdzorg
Inspectie VenJ	Inspectie Veiligheid en Justitie
ISZW	Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
ITB	Individueel trajectbegeleider
IvhO	Inspectie van het Onderwijs
JA	Jongerenadministratie
JD-online	Justitiële documentatie online
JIS	Jongereninformatiesysteem
JJI	Justitiële Jeugdinrichting
JVS/IFM	Jongeren Volgstelsel/Intelligente Formulieren Module
KMS	Kwaliteitsmanagementsysteem
LIJ	Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen
Maysi-2	Massachusetts youth screening instrument, versie twee
Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MTO	Medewerkertevredenheidsonderzoek
OM	Openbaar Ministerie
OR	Ondernemingsraad
PI	Penitentiaire Inrichting
PIJ	Plaatsing in een inrichting voor Jeugdigen
PMO	Psychomedisch overleg
PZI	Personen zoek installatie
Roc	Regionaal Opleidingscentrum
RI&E	Risico inventarisatie en –evaluatie
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
RSJ	Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming
SCM	Sociaal Competentie Model
SDQ	Strength and Difficulty Questionnaire

SKJ	Stichting Kwaliteitsregister Jeugd
STP	Scholings- en trainingsprogramma
SUST	Samen uit samen thuis

De Nederlandse overheid streeft menswaardige bejegening na van alle personen die onder niet vrijwillige omstandigheden worden verzorgd, behandeld of zijn gedetineerd. Het gaat om iedereen van wie op welke manier dan ook de vrijheid is beperkt of ontnomen waarvoor de overheid een zekere verantwoordelijkheid draagt. Met het ondertekenen van het OPCAT²⁵-verdrag onderschrijft de Nederlandse overheid dat uitgangspunt internationaal.

In Nederland bestaat een dekkend systeem van toezicht en advies op het gebied van menswaardige bejegening. De betrokken partijen zijn in het kader van het VN-verdrag gebundeld in het Nederlandse NPM²⁶. De Inspectie Veiligheid en Justitie en de Inspectie Jeugdzorg maken deel uit van dit netwerk. Onderliggend rapport is (mede) vanuit die rol tot stand gekomen. Samenwerkend in NPM verband houden zij, elk met hun eigen mandaat, toezicht op een menswaardige bejegening op die plaatsen waar mensen die hun vrijheid is ontnomen of daarin zijn beperkt.

²⁵ OPCAT: Optional protocol to the United Nations Convention against Torture.

²⁶ NPM: Nationaal Preventie Mechanisme. Aangewezen leden van NPM zijn: Inspectie Veiligheid en Justitie, Inspectie Gezondheidszorg, Inspectie Jeugdzorg en de Raad voor de Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming. Toehoorder zijn de Klankbordgroep Commissie van Toezicht justitiële inrichtingen; de landelijke Commissie van Toezicht Arrestantenzorg en de Commissie van Toezicht Detentieplaatsen Koninklijke Marechaussee.

Missie Inspectie Veiligheid en Justitie

De Inspectie Veiligheid en Justitie houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van veiligheid en justitie om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een veilige en rechtvaardige samenleving.

Missie Inspectie Jeugdzorg

De Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie Veiligheid en Justitie voeren het landelijk toezicht in het kader van de Jeugdwet uit. Als waren zij één inspectie zien zij in het kader van de Jeugdwet toe op de kwaliteit van de jeugdhulp, de jeugdbescherming en -reclassering en de andere instellingen in het jeugd domein. Daarnaast zien zij toe op de naleving van de wetgeving. Het landelijk toezicht jeugd stimuleert met haar toezicht de voorzieningen tot goede en veilige verzorging, opvoeding en behandeling van kinderen in de jeugdhulp en in de jeugdbescherming en -reclassering en de ondersteuning van ouders en verzorgers van die kinderen. Het landelijk toezicht jeugd draagt er aan bij dat de samenleving er op kan vertrouwen dat kinderen en ouders op tijd en op maat de hulp en zorg krijgen van de instellingen en de professionals. Het onafhankelijke oordeel van het landelijk toezicht jeugd over de kwaliteit van de jeugdhulp, de jeugdbescherming en jeugdreclassering is relevant voor de professional, de instelling en de overheid en helpt bij het verbeteren van die kwaliteit.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
www.inspectievenj.nl
[Contactformulier](#)

Inspectie Jeugdzorg
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Stadsplateau 1 | 3521 AZ Utrecht
Postbus 483 | 3500 AL Utrecht
www.inspectiejeugdzorg.nl

Oktober 2016

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*